

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XVII. ÉVFOLYAM, 10. SZÁM.

ÁRA: 80 FILLER

1975. MÁJUS 22.

A TARTALOMBÓL:

Beszélgetés az iparkar vezetőivel

En rendet akartam

A nőkről

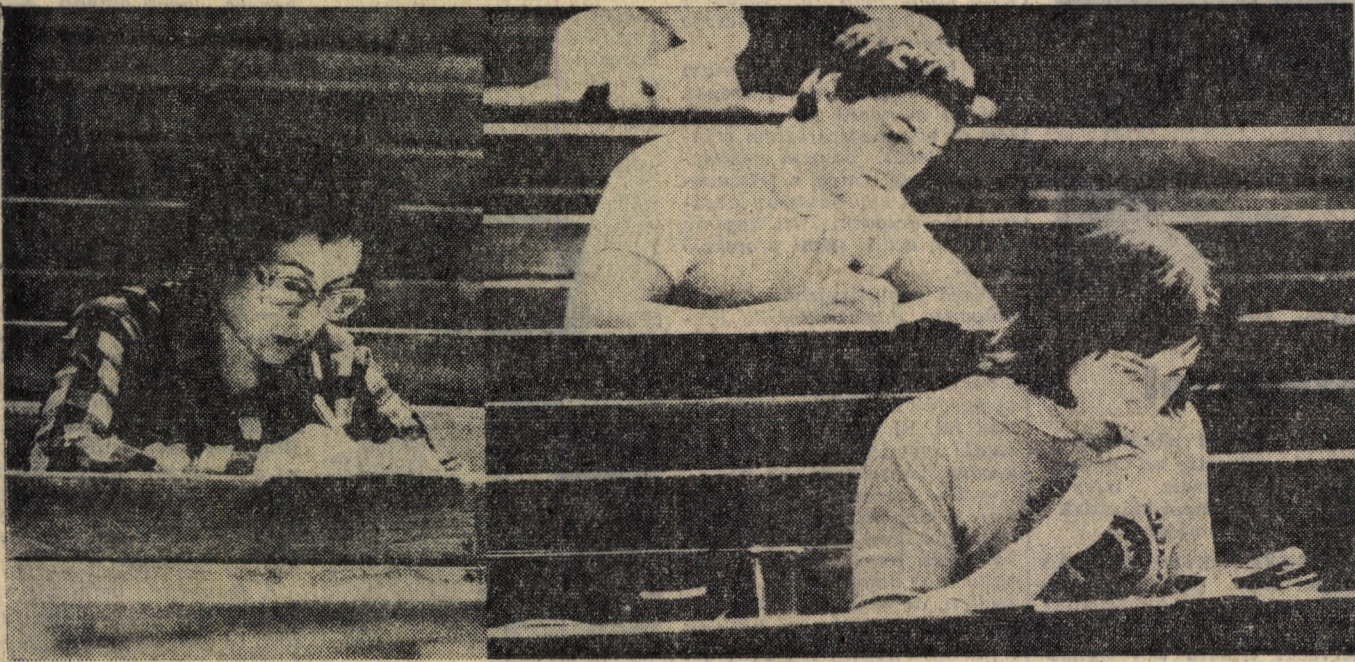
Döntési játék

Az utolsó szó jogán

25 év után újra otthon

(Fotó: Burger)

Vizsgán

Végzősök, vizsgák

A negyedik ipar marketing csoportban kialakult egy talán más közösségekben sem ismeretlen szokás: eljárnak egymás vizsgáira... Számukra a vizsgaidőszak nem jelent „elszakadást” — ha kell, még együtt is tanulnak, az évek során összeszokott kisebb tanulócsoportokon, baráti körökön belül. A csoport nagy része, néha változó összetételben ugyan, de szinte minden nap találkozik.

A hétfői — első — vizsganapon is együtt találtam őket, a Makarenko utcai intézetben. A fél csoport oroszból szigorlatozott, a többiek lassan szálingóztak az előre kiszámítható eredményhirdetésre. Megindult a beszélgetés — az utolsó együttlétek egyike — s egy kicsit nosztalgikus hangulat alakult ki. A régi és a mostani, elkövetkezendő vizsgákról, a diplomairásról és még sok más közös élményről és tervről volt szó.

— Talán ez az egyik legjobb vizsga — mondja egyikük — itt legalább van miért igyekezni...
— ?
— Úgy értem, a nyelvi szigorlatnak kézzel fogható, gyakorlati haszna van...

— És erre a kijelentésre máris élénk érvek és ellenérvek hangzanak fel a vizsgák és a tanult tárgyak hasznosságáról.
— Van két napunk a „jövő-kutatásra”, de ez a téma most egyáltalán nem érdekel — így az egyik hosszuhajú lány.

— Csak a diploma, és az azzal kapcsolatos tárgyak érdekelnek — mondja egy „drukker” — és a többiek hangosan helyeslelnek.

— És mi a helyzet a „világ-gazdasággal?”

— Nagyon nagy az anyag, de aki követi napjaink eseményeit, rendszeresen olvas újságot — annak nem lesz nehéz felkészülni.

Nyílik az ajtó, és majd hogy nem csatalkálással „robban” ki egy fiú:
— Srácok, azt hiszem, németből is szigorlatozom, nem is olyan féltelmes egy nyelvi szigorlat! — és már rohan is a tanszékre, érdeklődni...

A „szibiben” is érződik a vizsgahangulat. Alig egy-két asztalnál ülnek, s azok is inkább a könyv fölé hajolnak, mint beszélgetnek... Az egyik asztalnál egy hatalmas könyv mögött ül kollégista évfolyamtársom, és igen elmélyültnek látszik... Hamar kiderül, hogy állásajánlatokat olvas.

— Igen, mostanában ez a fő „szórakozásom”, állás- és albertkeresés.

— Ezek szerint Pesten akarsz maradni...
— Igen, nagyon megszerettem, és otthon nem is tudnék nekem megfelelő helyen elhelyezkedni...

— Hogy állsz a vizsgáiddal?
— Szinte egész évben időzavarban voltam — két nyelvi vizsgára készültem, franciára és oroszra, írtam a diplomám — így most megint összerolódott a tanulivaló. De az igazság az, hogy nem látom értelmét olyan vizsgáknak, amelyek nem kapcsolódnak a diplomához. Csak a nyelvi és a marketing szigorlat érdekel. A többi tárgyat még az előző félévben kellett volna tanítani, úgyis csak három vizsgánk volt...

A fő gond tehát a diploma és az elhelyezkedés... már majdnem „felölt” gondok...
Pálffy Judit

A szakosodás

A vizsgaidőszak már javában tart, mindannyian több-kevesebb sikerrel túljutottunk már egy-két akadályon. Ilyenkor bizonyára minden elsőnek eszébe jut a szakosodás; jó-e ez a vizsgaeredmény, milyenek az esélyek, ha a következő vizsga jobban, vagy kevésbé jól sikerül.

Ezért mindannyian kíváncsiak vagyunk arra, hogy az egyes szakokra hányan jelentkeztek, hányat vettek fel, s milyen szempontok elbírálása alapján történik a felvétel. Ezekről kérdeztem Gondi József oktatósi rektorhelyettesét, a szakosítási bizottság elnökét (a szakosítási bizottság a szaktanszék képviselőiből, dékánokból, a tanszék szakfelelőseiből, a KISZ és a párt képviselőiből áll).

— Először nézzük meg az adatokat!

A pénzügyszakon 40 a keretszám, s 45-en jelentkeztek ide elsőnek. A népgazdaság tervezés elemzés szakon ez az arány 80 és 102, tanárszakokon 45 és 18, iparon 120 és 115, közlekedésen 40 és 12, agráron 30 és 23, külkeren 90 és 142, belkeren pedig 70 és 23. A statisztikából kiderül, hogy komoly túljelentkezés a külker. és a népgazd. terv szakon van,

a felvétellel elsősorban itt lesznek problémák. Ugyanakkor nagyon kevesen pályáztak az egyes tanári szakokra, a belkerre, és meglepésre a közlekedési szakra, ahol pedig más években túljelentkezés szokott lenni.

A közlekedés szakon az idén 23 betöltetlen hely van, s ez bizonyos mértékig megkönnyíti a szakosítási bizottság dolgát, ugyanis a külkerre jelentkezők közül sokan másodsorban a közlekedési szakot választották.

A tanár szakok feltöltése már sokkal komolyabb problémát jelent, például tanár „D”-szakra elsőre 2, másodsorban 1, és harmadsorban 2 fő jelentkezett. Tehát összesen öt ember szakosodási elbírálásában fordul elő ez a szak.

A szakosítási felvétel szempontjai az eddigi évekhez képest változtak: a népgazdasági igényeket (amelyek alapján a keretszámok megállapítása történt), a hallgatók értermettségét (ide tartozik a tanulmányi eredmény, a tanárok és a KISZ véleménye, az egyes szakok szempontjából kiemelt tárgyak eredménye), valamint az egyes hallgatók szakosodási szándékát kell összeegyeztetni. E szempontok érvényesítési módjában azonban változtatni kell az eddigi gyakorlaton;

ne legyen a tanulmányi eredmény elsődleges, hanem tényleg a felsorolt szempontok együttes elbírálása alapján szülessen meg a döntés.

Ezt az alaposabb mérlegelést segíti elő az is, hogy az idén már a jelentkezések leadásakor megkezdte működését az a munkabizottság, amelynek feladata személyekre szóló javaslatot terjeszteni döntésre a szakosítási munkabizottság felé. (A munkabizottság Halmi Erzsébetből az I. évfolyam megbízott dékánjából, a három kar képviselőjéből, illetve az I. évfolyam KISZ-képviselőjéből tevődik össze.) Az eddigi években a szakosodási jelentkezések elbírálásával csak a II. félévi vizsgák után kezdtek foglalkozni, alig néhány nap volt rá, a munkabizottság működésével viszont két hónap jut a döntések alaposabb előkészítésére. Nagyobb a szerepük a szaktanszéknek is, mert előre megkapták és átnézheték az odajelentkezett névsorát, és ők is megtehették észrevételeiket, már előzetesen válogathattak, beszélgethettek a diákokkal.

A gondos előkészítés már azért is szükséges, hogy érvényesíteni tudják a pártbizottság és az egyetemi ta-

Képviselőjelöltünk ismét Bognár József

A Közgazdaságtudományi Egyetem több mint 600 főt befogadó legnagyobb előadóterme is szűknek bizonyult május 13-án, a 24. számú országgyűlési választókerület képviselőjelöltségén. A Hazafias Népfront által felkért jelölőgyűlés elnökségében ott találtuk Gál Lászlónét, az MSZMP IX., ker. Bizottságának első titkárát, Mihálics Tibort, a 24. sz. Országgyűlési Választókerület Bizottságának elnökét, Holdampf Róbertet, a HNF IX., ker. Bizottságának alelnökét, Nádudvari Veronikát a Fővárosi Választási Elnökség tagját. A Hazafias Népfront a jelölőgyűlés levezetésére Szarvas Lászlót, a Közgazdaságtudományi Egyetem pártbizottságának titkárát kérte fel. Szarvas elvtárs a következő szavakkal fordult a jelölőgyűlés résztvevői felé:

— Tisztelt Választópolgárok!

1975 tavasza nem szűkalkodik jelentős belpolitikai eseményekben. Pezsgő politikai életünknek újabb fontos eseményéhez érkezünk. Újjá kell választani legfelsőbb államhatalmi szervünknek, az Országgyűlésnek a tagjait, hiszen az 1971-ben megválasztott képviselők mandátuma lejárt. Országgyűlési képviselőinket június 15-én választjuk meg — a legújabb törvény szerint öt éves időtartamra.

A választási előkészületek szerencsés módon egy időre esnek hazánk felszabadulásának 30. évfordulójával, az MSZMP XI. kongresszusával. Az elmúlt hónapokban újra áttekintettük 30 éves fejlődésünket, gyarapodásunkat — sok-sok esemény tette élővé, mozgalmassá az emlékezést. Szinte újra felfedeztük az eredményeink feletti büszkeség érzését. De a XI. kongresszuson elfogadott MSZMP Programnyilatkozatot az emlékezés gondolatait nem a mával zárja, hanem jövőnkbe vetíti — a fejlett szocialista társadalom felépítésére hívja fel hazánk valamennyi lelkiismeretes dolgozóját. Múltunkat a lelkesítő jövővel az alkotó jelen kapcsolja össze. Elmondhatjuk, hogy rövidebb időre szóló feladataink a 15–20 éves távlati célkitűzéseikhez viszonyítva sem jelentéktelenek. A jó politikai és gazdaságpolitikai döntések hatása attól is függ, hogy milyen egységes a határozatok értelmezése, hogyan működnek együtt a felelős és érintett személyek a végrehajtásban. Amennyire igaz az, hogy „történelmi eredményeinkben egész dolgozó népünk alkotó tevékenysége testesül meg” — (Programnyilatkozat) — annyira igaz az is, hogy „további előrehaladásunk tudatosan vállalt, fegyelmezett munkát kíván”.

Ezt az alkotó politikát tartalmazza a Hazafias Népfront választási programja, ennek elfogadását és támogatását kéri a választópolgároktól.

Szarvas László szavai után Berend T. Iván a Közgazdaságtudományi Egyetem rektora emelkedett szószóra és bejelentette, hogy a Hazafias Népfront a 24. választókerületben ismét Bognár József állami díjas akadémikust állítja jelöltnek. Bognár József 30 éve megszakítás nélkül tagja az Országgyűlésnek, már 1945-ben tagja volt az Ideiglenes Nemzetgyűlésnek és az elmúlt 3 évtizedben rendkívül fontos területeken szolgált a szocialista fejlődést. Volt Budapest polgármestere, belkereskedelmi majd külkereskedelmi miniszter, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem dékánja, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnöke, most pedig az Akadémia Világgazdasági Intézetének igazgatója. Bognár József 1967 óta tölti be az Országgyűlés Terv és költségvetési bizottságának elnöki posztját. Berend T. Iván nemcsak a gyakorló közgazdát, a kipróbált politikusot, a közéleti embert méltatta, hanem a tudóst is, akinek elméleti munkássága és kutató tevékenysége a jelenben is alkotó része a hazai közgazdász társadalom erőfeszítéseinek a szocialista fejlődés szolgálatában.

A Berend T. Iván által elmondottakat plasztikusan egészítette ki az a több mint tucatnyi hozzászóló, akik hosszan méltatták Bognár József érdemeit, a kerület érdekében végzett tevékenységét, felidéztek találkozásait és színes, emlékeztető élményekkel tették teljesebbé Bognár József emberi portréját. Szólt a 45-ös harcostárs, a volt kolléga, a régi és az új tanítvány.

A hozzászólások után Bognár József jelölését a gyűlés egyhangúlag megszavazta.

Bognár József ezekkel a szavakkal köszönte meg a bizalmat:

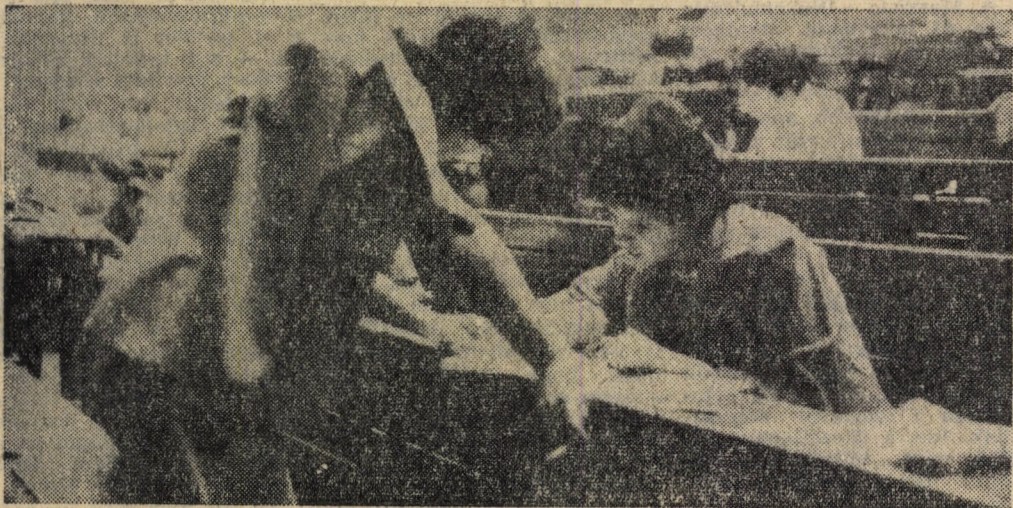
— Igérem, hogy hasonlóan a múltéhoz minden erőmmel azon leszek, hogy ezt a munkát a szocializmus, a magyar nép, választókerületem javára végezzem, s hogy önökkel együtt közreműködhessek abban, hogy utódainknak külön országot adhassunk át, mint amilyent örököltünk.

A forró hangulatú jelölőgyűlés Szarvas László zárszavával ért véget. Szarvas elvtárs elmondotta, hogy a jelölőgyűlésen elhangzottakat jegyzőkönyvbe vették, a kerületi problémáival foglalkozó javaslatokat a tanácshoz, az országos problémákat majdani képviselőjükhöz fogják eljuttatni. Végezetül arra kérte a választópolgárokat, hogy június 15-én szavazataikkal cselekvően támogassák a Hazafias Népfront programját, országunk szocialista fejlődését.

— Ft —

Új tisztségviselők

Az egyetemi KISZ vb legutóbbi ülésén a leköszönő végzős hallgatók helyére új tisztségviselőket választott. Kiss Erzsébet helyett a népművelési gyakorlatok új felelőse Szabó László (II. ipar). A szintén végzős Vincze Gábor helyett a vezetőképző bizottság új vezetője Kovács István (szervezési tisz.). Az agít. prop titkárá választott Ipper István klubtitkár posztjára Papp Zoltán (II. népgazdterv.) kerül. A TDK Tanács új titkára Kerekes Sándor helyett Muraközi László (polgázd. tisz.). A szintén végzős Spielmann János egyetemi sportfelelős utódját csak a következő ülésen jelölik ki. Veres Pál KISZ-titkár megköszönte a végzősök több éves munkáját, majd két új megbízatás előkészítésére tett személyi javaslatot. A jövőre beinduló egyetemi rádió működtetéséhez szükséges feltételek megteremtésével Doktor Ferencet, a klubokat koordináló bizottság előkészítő munkálataival Bródi Gábort bízták meg.

Írásbéli

Fotó: Burger Ferenc

(Folytatás a 3. oldalon)

Az ipari kari állami vezetőségek: dr. Ollé Lajos dékán és dr. Szabados Anna dékánhelyettes

Beszélgetés az iparkar vezetőivel

„ELHATÁROZTAM, hogy még ebben a tanévben látogatást teszek az egyes károkon, hogy kölesőnösen tájékoztassuk egymást a problémákról, megbeszéljük azokat, s hogy ezáltal kapcsolataink ne csak elvált, elvártasabbá, de emberibbé is váljanak”

A bevezető szavak után kérte Szarvas László, a pártbizottság titkára a tájékoztatást az ipar kar helyzetéről, gondjairól Ollé Lajostól, a kar dékánjától, Szabados Anna dékánhelyettesétől, Bethlendi Lászlótól, a kari pártalapszervezet titkárától, Marosi Miklóstól, a kar szakszervezetétől és Pergor Imre HPCS-bizalmítottól.

OLLÉ LAJOS dékán nagy örömmel üdvözölte a kezdeményezést, majd rátérve a témára, azzal kezdte, hogy mind az állami, párt-, szakszervezeti és KISZ-vezetés kapcsolatait több éves dékáni munkája során, s jelenleg is jó kontaktus, együttműködés jellemzte és jellemzi. Ez persze nem jelenti azt, hogy nem akadnak időnként nézetkülönbségek.

A kar hallgatóiról szólva megállapította, hogy legkevesebb probléma a kis létszámú szakokkal van, ahol elég szoros kapcsolatok alakulnak ki a tanszék és hallgatók között. Az iparszakosok összefogása már sokkal nehezebb,

s bonyolítja a helyzetet, hogy két szakvezető tanszékük is van. Egészében a kari hallgatóság és KISZ-vezetés jó orientációjának mondható, a KISZ-vezetés mozgósít a tanulásra, ha véleményét mond valamely oktatási kérdéstről azt általában megalapozottan teszi.

Ami a tanszéki képviselői rendszert illeti, főleg utolsó években a hallgatók aktívan bekapcsolódnak a kari tanács munkájába. Ezt a jövőben még szervezettebbé kell tenni, hogy a fiatalok megtanulják felelősségét, megalapozottan elmond-

ni, képviselni véleményüket.

Ugyanakkor a hallgatóság egészére is jó hatással van, ha látja, hogy az általa választott vezetőség véleményét igénybe veszik.

A tanszék közlő egyetemen a számítástechnikai tanszék van komolyabb probléma, ahol súlyos gondokat okoz a tanszékvezető hiánya. Ezt a kérdést legközelebb jövőre meg kellene oldani

hangsúlyozta Ollé Lajos, annál is inkább, mivel ilyen fontos tárgyról van szó. A tananyagok készítésével nem állnak rosszul a tanszék, bár egy-két helyen csúsztatás tapasztalható. Foglalkozott még az iparkar dékánja a külső előadók, illetve ezzel összefüggésben az egyetemi belső munkafegyverlem kérdésével.

Olykor feleslegesen szaporítják a külső előadók számát azzal, hogy nem egy kurzus, de néhány óra megtartására is külsőt kérnek fel,

holott amúgy sem túl magas az óraszám és végül is a nevelési cél az órákon történő neveléssel érhető el leginkább. Kapcsolódott a témához Szabados Anna is, aki nem vitatva a külső előadók foglalkoztatásának kétségtelen előnyeit (közvetlen, friss gyakorlati tapasztalatok átadása) hangsúlyozta, hogy az 6 órák maradnak el leggyakrabban (éppen gyakorlati elfoglaltságaik miatt), és

részben belső erővel való helyettesítés útján akár egy béremelési alapot is ki lehetne gazdálkodni.

A fiatalok érdekében szőlt Marosi Miklós. Arról beszélt, hogy a

néhány éve lezajlott nagyarányú fiatalítással bizonyos szociális problémák is jelentkeztek — nevezetesen a lakásprobléma. Az utóbbi időben ezen a téren az egyetem nem sokat tudott enyhíteni a fiatalok gondjain. Fő job pontnak bizonyult,

szinte kivétel nélkül mindenki érintette az egyetemi bürokrácia nagyarányú felduzzasztásának problémáját.

A BESZÉLGETÉS EZUTÁN az ipar kari pártalapszervezet vezetésével folytatódott. Bethlendi László, az alapszervezet titkára körvonalazta a vezetés eddigi munkáját. Az új vezetőség eléggé mozgalmas időszakban kezdett el dolgozni, de sikerült hamar „összerázódnia”, az akcióságot kialakítani. Legfontosabb feladatok a kongresszusi feladatterv teljesítése, a hallgatókkal való fokozottabb foglalkozás. Sikertől ezekben a dolgokban eredményeket elérni: kommunista oktatók részt vettek az irányelveket feldolgozó KISZ-taggyűléseken a tanulmányi verseny értékelésén, a kongresszusi anyagok feldolgozásán, s már régi hagyomány szerint a pol. táborkban.

Szóba került a hallgatói pártcsoport problémája, amely az utóbbi időben túl nagy, mintegy 40 fős lett,

azonban a pártcsoport tiltakozott az ellen, hogy kettős-száz. Az ifjúsági feladatok elmondta ezzel kapcsolatban, hogy a pártcsoport kettéválasztása ellen azért is tiltakoztak, mert a nagy létszám csak átmeneti, ugyanis

húsz negyedéves meg el az idén. Ez komoly problémákat is fog okozni, mert egy erős gárda távozik, s az utánpótlásról nemigen gondoskodott. A pártcsoport ezért erősen fog számítani a mostani második évek aktivitására,

és a jelenlegi kiemelkedő első évfolyamról az ipar karra jövő párttagokra. A részortfelelősök valamennyien beszámoltak munkájukról, különös tekintettel a vb részortosával való kapcsolataikra és az eddigi felmerült problémákra.

SZARVAS LÁSZLÓ KET DOLOGRA hívta fel végül a pártvezetőség figyelmét. Az egyik, hogy

a fiatalabb vezetőségi tagok munkáját jobban kísérik figyelemmel és segítsék, hiszen kevés tapasztalatuk lévén könnyebben hibázhatnak. A másik, hogy a KISZ közvetlen irányításának kötelezettsége egyre nagyobb erőpróba elé állítja a vezetősegeket,

és mindenekelőtt a vezetőségek agit.-proposait. A vb úgy ítélt meg, hogy ehhez szisztematikus felkészítést kell majd nyújtani az érdekelteknek. Valamilyen formában ezt megvalósítják a közeljövőben.

Végül nagyon hasznosnak ítélt mindkét beszélgetést, noha jó néhány kérdésre, köztük olyan fontosakra, mint a szakmai munka vagy a káderproblémák, nem jutott idő. Ezért is, és mert csak így lehet hatékony a kapcsolat, egy-egy ilyen beszélgetésre körülbelül félórát kell a jövőben is sort kell keríteni.

Én rendet akartam

Beszélgetés Riesz Miklóssal

— A mi szakmánkban is csak akkor lehetünk igazán elégedettek, ha jól ismerésünk alkalmazásra kerülnek, s a gyakorlat igazol bennünket.

Kissé féltem ettől a találkozótól; nem ismertem Riesz Miklóst. Hányoztak a személyes benyomások, így a kapu is, amely helyből utat nyitható volna egyenlőség felé. Szerencsémre nem kellett sokáig homályban tévelyegnem — közvetlensége és őszintesége segítségemre volt.

— Valójában bíró akartam lenni. Szolgálni az igazságot, ítéletet mondani a rossz fölött. S bár megszereztem a bírói diplomát, pályám másképpen alakult. Még a felszabadulás előtt egy bankban kezdtem el dolgozni. Itt kaptam munkát, ezt is némi protekció útján.

Majd negyedszázada, 24 éve dolgozik egyetemünkön. Számos tankönyv, tanulmány fűződik nevéhez, s túlzás nélkül mondható: egy közgazdász-vezető az ő hiteleméletén nőtt fel. Ritkán adódik, hogy valaki véletlenül találta foglalkozása elkötelezettjévé váltik.

— En szerencsés embernek tartom magam, mert azzal foglalkozom, ami végül is a hobbym lett. Nem kívánok most agitációba fogni a szakmám mellett, de tudni kell: ha bármiféle eredmény vagy baj van a gazdaságban, az a pénz jól jelzi. Érzékeny műszer ez, mely sok mindent kifejez, s ha a föltételek adottak, a gazdaság szabályozásában kulcsszerepe is lehet a szocialista tervezés mellett. Más kérdés, hogy hajlandók vagyunk-e tudomásul venni ezt. Mert oly-

kor bosszant, hogy nem mindig hisznek nekünk, és ezt nem a hiúság mondatja velem. Nem azért van így, mintha mi „okosabbak lennénk”, hanem egyszerűen azért, mert a pénz jelzést nagy figyelemmel fogadjuk. A hallgatóimnak mindig azt mondom: soha ne sémákban gondolkodjanak, mindig elfogulatlanul figyeljék, mi történik körülöttük, s a valóságból próbálják meg következtetéseiket levonni. Ha oly közgazdasági jelenséget látnak, amiről már tanultak, de más a véleményük, bátran mondják ki, kíséreljék meg problém-

zetben nevelkedni. Helyzeténél fogva a kultúra ugyan kéznél van, de a szocializmus a falakon kívül marad.

— Fiatalkoromban különösen drámákat olvastam szívesen. Ebben talán szerepe volt a kor atmoszférájának is, a bizonytalanságnak, az egyik napról a másikra élesnek, annak, hogy esténként azzal a félszszel térünk pihenőre, hogy holnap esetleg valami nagyon rossz történhet. Életünket egyszerűen rövid távra kényesültünk berendezni, s a dráma, amely képes két óra alatt sűríteni egy életet, egy szituációt, s annak megoldását, valahogy ezért állt hozzám oly közel. Ma főként fiatal novellistáinktól olvasok.

— Nem lesz hatásukra pszichizista?

— En optimista vagyok. A haladó polgári gondolkodáson, majd a szocializmus elterjedésén keresztül az értelmi belátás alapján jutottam el a szocializmus elfogadásához. Hogy mi volt benne számomra a vonzó? A tergvázlatkodás. Tudtam, hogy az a kósz, amiben mi élünk, csak így kerülhetjük el. És én rendet akartam.

A frappáns befejezés ezáltal adva volt. Riesz Miklóst, a pénzügyi tanszék oktatóját, hazánk felszabadulásának 30. évfordulójára alkalmából tudományos és közéleti előadások keretében a Munka Érdemrend ezüst fokozatával tüntették ki.

Bánki András

Májra a megoldást is megkeresni. Es nekünk, oktatóknak, is a hallgatók tájékoztatóján kell elősegíteni.

Általában nehezebben jut el a szocializmushoz az, aki polgári-értelmiségi környe-

Ahol a jövő év már most kezdődik

MDA: eredmények és gondok

Egy kora tavaszi délutánon történt a II. előadásban. A három későn jövő gyorsan felgurant a „kalkuláció”, igyekeztek hangtalanul lehangolni az előadást — ez persze most is megalapozás maradt — aztán előszedték a jegyzetfüzeteket, tollat, és gépiesen írni kezdtek. Mi tagadás, jócskán elkedtek. Már vagy félóraja tartott az előadás. A fiatal előadó jelenlegi gazdaságinformációs rendszerünk jövőképességéről beszélt, a táblán már kézen állt a nyereségelosztás sémája.

A későn jövők összenéztek. Furesállni kezdtek a dolgozókat. Milyen fiatal ez az előadó! Aztán a hallgatók... Mintha bizony nem is egyetemisták, hanem kis középiskolások lennének. Meg az a nyereségelosztási séma is! Jó, jó, fontos dolog! De hát

A Marxista Diákkadémia a Budapesti KISZ-bizottság és egyetemünk KISZ-bizottságának közös intézménye. A marxizmussal megismerkedni kívánó középiskolások és szakmunkástanulók számára szervezett kétéves tanfolyam. Az első évfolyamon a marxista politikai gazdaságtan alapjait ismerték meg a fiatal hallgatóinkat és meg tárgyaltunk néhány aktuális gazdaságpolitikai kérdést. A második évben filozófiai oktatás folyik. A fő téma a marxista filo, persze, rövid filozófiatörténeti bevezetőre és a mai polgári filozófiai irányzatok áttekintésére is sor kerül. Sokan nem tudják, hallgatóink közül sem mindenki érti meg: az MDA nem felvételi előkészítő! Kétségtelen, a leendő felvételizőknek is nyújt segítséget, de a fő cél nem ez. S szeretnénk, ha az ide jelentkezők sem ezt várnák el tőlünk elsősorban. Fő célunk a szemléletformálás, bonyolult világunk megértéséhez szeretnénk segítséget adni — pártosan!

A Marxista Diákkadémia nem új intézmény. Majdnem egyidős a Stúdiummal, de sokkal kevésbé vált ismertté, mint a nagy testvérszervezet. Jóval szerényebb apparátussal, kevésbé kiforrótt tematikával és működési mechanizmussal dolgozunk, de — úgy érzem — nem kevésbé fontos és politikai célkitűzések megvalósításáért, mint az SG.

Április 30-án zártuk az MDA-n az oktatási évet. Az első évfolyamon 15 szeminárium csoportban, mintegy 1300 hallgató tanult politikai gazdaságtant, a második évfolyamon 7 csoportot szerveztünk. Ide, a filozófiaoktatásra több mint félszázan jártak. Ennél persze kevesebb azoknak a száma, akik eredményesen elvégezték az évet; a

magyarórással ezt az iparosoknak, ne nekik! Végül is vagy húszperces kényelmentlen tesztes után egyikük — rosszat sejtve — megkerdezte: — Milyen előadás folyik itt?

— A Marxista Diákkadémia pg. előadása — mondták többek között. — A későn jövők arca meglehetősen csalódottságot tükrözött. Szégyelltek kicsit, hogy negyedórát nem vettek észre, hogy valami egészen más előadásra ültek be, és bosszankodtak, mert halványan nem volt arról, hogy mi a csodabogár ez a Marxista Diákkadémia.

Vajon csak ez a három szórakozott ember nem ismeri a diákkadémiát? Azt hiszem, nem. Így hát nemcsak nekik szól ez a rövid bemutatás.

Es ez is új dolog: az oktatási évet lezártuk, de munkánkban nem következik „uborkaszezon”. A nyáron szeretnénk alaposan előkészíteni a következő oktatási évet; többek között hallgatóink számára egy rövid jegyzet összeállítását is tervezzük.

Munkánkat egyetemünk politikai gazdaságtan tanszéke és filozófia tanszéke igen hatékonyan támogatja. Köszönjük segítségüket s egyben kérjük: a jövőben is kísérjék figyelemmel az MDA tevékenységét, és tartalmi, módszertani útmutatásokkal járuljanak hozzá oktató-nevelő munkánk hatékonyabbá tételéhez.

Az utánpótlás nálunk is gond: szemináriumvezető-állományunk nagyobbik fele negyedéves tanárszakos hallgatókból áll az idén — ők már csak egy évig dolgozhatnak az MDA-n. Komoly, szép KISZ-vállalás a szemináriumvezetés. Sok feladatot jelent, nem pusztán a foglalkozások megtartásáról és az erre való felkészülésről van szó. A szemináriumvezetői kollektíva mint testület is együttműködik — s a testületi jelleg az idén erősiteni akarjuk. A gyerekekkel sem csak a „hivatalos” foglalkozásokon találkozunk: a jó kapcsolatok kialakításának jelentős hagyományai vannak az MDA-n. Egy csomó, spontán szerveződő közös program erősíti a szemináriumvezető és a csoport közötti baráti szálakat. Ezután is felhívjuk figyelmüket erre a tevékenységre. Elsősorban második- és harmadéves tanárszakos hallgatók jelentkezését várjuk, de szívesen látunk bárkit, aki érez magában meggyőződését az oktató-nevelő munkára. Jelentkeztek mellettem. hiszen a „jövő év” már most kezdődik!

Kádék István

Ihletre várva

Szakosodás

(Folytatás az 1. oldalról)

nács határozatát. E határozat szerint

azokon a szakokon, ahol a fizikai származásuk aránya az elmúlt évek tapasztalatai szerint az átlag alatt van, emeljék ezt az arányt, más szakokéval egy szintre.

Ez a határozat elsősorban a népgazd, és külkereskedelmi szakot érinti. Sokan a tehetséges fizikai származású diákok közül azért nem mernek ide jelentkezni, mert a felvételi vizsgák esetleges kisebb kudarcain elijeszítik vagy a későbbi „magas követelményekről” szóló legendák vizsgaszariasztják őket, de az is előfordul, hogy sokan a várható túljelentkezés miatt eleve reménytelennek ítélik az esélyeiket; tehát legtöbbször az önbizalommal van a probléma. Ezért

a szakosítás elkészítésekor, de már ezt megelőzően is a tanárok, illetve a szaktanárszervezők képviselői fokozottabban foglalkoznak, elbeszélgetnek azokkal a fizikai származású hallgatókkal, akiket az említett szakokra alkalmasnak tartanak.

megismertetik velük a szakokat, megpróbálják feloldani gátlásaikat, segítenek nekik a hátrányok leküzdésében. Ennek hatása meglehetősen jelentkező.

Népgazdtervre 102-ből 32 fizikai, külkereskedelmire 142-ből 42 fizikai származású hallgató jelentkezik, s ez lehetővé teszi az évfolyamátagnak megfelelő arányok kialakítását.

Természetesen az itt elmondottak nem jelentik az említett komplex értékelés hátterébe szorítását, csak arról van szó, hogy a szakokra minél több, a komplex értékelés alapján is megfelelő tehetséges fizikai hallgató kerüljön be, de nyilván a származás önmagában nem jelenthet előnyt.

Másik cél, hogy az eddigi években az egyes szakokra jelentkezők átlaga között tapasztalható nagy tanulmányi különbségeket lefaragjuk, közeleddjék a szakok színvonalához.

Ezt adminisztratív eszközökkel, éppúgy nem lehet elérni, mint az előző feladatot, inkább olyan szemlélet kialakítására kell törekedni, hogy minden területen szükség van tehetséges, szorgalmas diákokra.

Most pedig néhány szót a technikai lebonyolításról. A munkabizottság az előzőek alapján elkészített javaslatokat június 30-ig terjeszti a szakosítási bizottság elé. A javaslatot június vége felé a patronálók és a KISZ-titkárok is megnézhetik és megtehetik észrevételeiket.

A diákok július 15-ig feltehetőleg a döntés elöl.

A szakosítási bizottság mindenkihez beszél, akit nem az elsősorban megjelölt szakra tesznek, ezért fontos, hogy ebben az időszakra a diákok megtalálhatóak, értesíthetőek legyenek — fejezte be Gondi József a szakosításról szóló tájékoztatót.

Sághy Zoltán

HÍR

A pártbizottság május 7-én megtárgyalta az ifjúsági törvény és a helyi intézkedési terv végrehajtásának eddigi tapasztalatait Stark Antal általános rektor előterjesztése alapján.

Ezen a tanácskozáson vitatták meg az MSZMP KB köznevelési határozata végrehajtásával kapcsolatos feladatokat. A pártbizottsági ülés Szarvas László pb-titkárnak a vb munkájáról szóló beszámolójaival ért véget.

DÖNTÉSI JÁTÉK

5 felsőoktatási intézmény 10 csapatával

Alig néhány napja fejeződött be egyetemünkön a gazdaságpolitikai kutatócsoport által szervezett verseny, melyen öt felsőoktatási intézmény tíz csapata vett részt. A tavalyi koncentráltan a II. évesek körében oly nagy sikerű döntési játék átdolgozott változatát ismertettük meg a versenyzőkkel. A „játék” március elején kezdődött, s öt fordulóból állt.

Hogyan is jött létre ez a verseny? Bérczes István (III. évf. népgazdterv.) még tavaly a koncentráció után TDK dolgozatot írt, melyben javaslatokat tett a játék átdolgozására. (A koncentráltan egy amerikai farmgazdálkodási játék szerepelt, erről akkoriban több cikk is megjelent a Közgazdászban).

A tanszékétől megbízást kaptak a munkára, mely fél évig tartott, s egy kétezres kártyás programot is készítenie kellett. A tanszék oktatóinak véleménye szerint ez hatalmas, valóban alkotó munka volt. Ez után írta meg Mohai György a játék kézikönyvét. Első tervük az volt, hogy I. évfolyamon a proszeminárium keretében oktatják, de felvetődött, hogy más iskolákat is be lehetne vonni, és egy versenyt szervezni. Budapesti egyetemekkel, főiskolákkal vették fel a kapcsolatot. A BME két, a Pénzügyi és Számviteli Főiskola három (egy a zalaegerszegi kihelyezett tagozatról) az MKKE három (elsőök is), a Bánki Donát Gépipari Műszaki Főiskola és a Külkereskedelmi Főiskola egy-egy csapattal képviseltette magát.

A csapatoknak elküldték a kézikönyveket, konzultációkat szerveztek, az egyes fordulók után pedig megbeszéléseket tartottak. A verseny lebonyolítása sok adminisztrációt is követelt, ezt diákköri munkaként hallgatók, és a tanszékéről bevont oktatók végezték.

A csapatok végig nagyon lelkesek voltak, szinte presztizsus kérdést volt ki lesz a győztes. Az első helyen a BME, a másodikokon az MKKE, a harmadikon a Pénzügyi és Számviteli Főiskola (Zalaegerszeg) egy csapata végzett.

Elsőévesek voltunk

Az évnnyitóval kezdődött: nagy volt a tömeg és a zaj, mindenki keresett valakit, csak mi, új elsősök álltunk szótlanul, tanácsatlanul csoportokba verődve. Pár nap múlva már a menzán is megismertük személynélvezetőinket, instruktoraikat és csoporttársainkat, de a folyosókra és a 128-as szoba furcsaságain még sokáig nem igazodtunk el.

Eleinte ismerkedtünk itt mindennel, a második félévben már gazdálkodtunk az erőnkkel és az időnkkel, most pedig egyre gyakrabban fogalmazzuk meg a tapasztalataikat.

Az első napokban több fontos, egész évre szóló választás előtt álltunk. Pár perc alatt elhadart tájékoztató, vagy egy-két szerencsétlen stencil alapján kellett alternatív, fakultatív tárgyat, alternatív proszemináriumot és nyelvi koncentrációt vállalni. A tájékoztatóval egybeként is baj volt. Mindent az első pár napban próbálták a fejünkbe gyömöszölni, nem csoda, hogy alig jegyeztünk meg belőle valamit, ahhoz, hogy érezzük helyünket a nagyobb egységben, átfogó tájékoztatásra lett volna szükség. Ennek hiányában ismereteinket felsőbb éve-sektől szereztük. Az első napok záravara után a legnagyobb feladatot az új tantárgyakra és tanulási formára való áttérés jelentette. Nagy segítséget nyújtott az analízisből az év eleji egy-két órás ismétlés, aminek alapján a szemináriumvezető felmérhetette a csoport tudását, mi pedig segíthettünk egymásnak a hiányosságok pótlásában. Ez alapján az új tananyag elsajátítását nagyjából egységes felkészültsgű társaság kezdte meg. Fontos és hasznos lenne a gimnáziumból jövő diákok részére egy-két órás kö-

Miért is jó ez a játék? — tettem fel a kérdést néhány résztvevőnek, s mindenkitől azt a választ kaptam, hogy annak legnagyobb előnye, hogy komplex gondolkodásra ösztönöz. Több tényező hatását egyszerre kell figyelembe venni, bátran meg kell különböztetni a lényegest a lényegtelen-től, s ezek alapján döntésre jutni. Igaz, mindez sok számolást igényel, de mégis önként, sőt, élvezettel végezték. (Olyan számítások ezek, melyeket egyes tantárgyakon belül általában nem szívesen, „müszájból” végeznek a diákok.) Az nyert, aki hamarabb felismerte a játék lényegét, aki jobban gondolkodott. Nem kellett hozzá különösebb szakmai ismeret, ezt mutatja a résztvevők sokfélesége is. A fő dolog a gondolkodás és lényeglátás, a szélesebb látókör kialakítása. Ez pedig mind a közgazdászoknak, mind a mérnököknek és a többieknek is egyaránt fontos. És még valami: a csapatok öt főből álltak, s fontos volt a helyes munkamegosztás, egymás segítése, a jó csapattudás kialakítása, kis közösségek létrehozása. Szakmai és közösségi munka elmélyítésére tehát kiválóan alkalmas ez a játék.

Szerencsére lesz folytatása is. Bérczes István elmondta, hogy már nem adaptációval, átdolgozással szeretne foglalkozni, hanem egy önálló döntési játékot akar készíteni. Ez persze sok munkát, s az alkotótól nagy szakmai felkészültséget is kíván. Ez a munka számára még azért is hasznos, mert elsősegíti az önálló tanulást, kutatást, s az így szerzett tudás talán a legérdekesebb.

A játék elterjesztésének a közgazdasági oktatásban is nagy szerepe lehet. Eppen a helyes szemléletmód kialakítása, a közgazdasági gondolkodás fejlesztése céljából. Lehetne akár már II. évfolyamon alternatív tárgy keretében is oktatni.

Szerepel a tervek között a verseny folytatása is. Vidéki iskolákat is szeretnének még bevonni.

B. M.

A legnagyobb hátrányos helyzetű réteg

Gondolatok a nők emancipációjáról

A nők nemzetközi évét ünnepeljük, és mégis, mintha szükségesnél kevesebb szó esne mostanában arról, hogy mit is értünk el a nők emancipációja terén — amely, mint köztudomású, részét képezi egy társadalom általános fejlettségének. Az alábbiakban, egy a nőkérdéssel foglalkozó szakfoglalat néhány kivonatos részletét bocsátjuk a közvélemény elé, amely természetesen nem kívánja a tévedhetetlenség látszatát keltetni, sőt többek között azzal az igénnyel készült, hogy akár ellenvélemények gondolatok felbresztésével, vitára ösztönzéssel is megpróbáljon hozzájárulni ennek a fontos társadalmi kérdésnek a megoldásához. Mert az lassan aggasztóvá kezd válni,

hogy hazánkban a nők (rétegenként eltérő mértékben ugyan) még csak csirájában ismerik meg az egyenjogúság és rangúság valóságos jelentését. Ennek oka számos olyan gazdasági, szociális és szemléletbeli jelenségre vezethető vissza, melyek feltárására egy cikk keretében nem vállalkozhatunk. A következők közül azonban bár számszerű bizonyítás nélkül és vázlatosan, néhány jelenségre összefüggésre szeretné felhívni a figyelmet, melyek sajnos még itt az egyetemen is fel-felbukkan-nak a fiúk és lányok gondolkodásában, igazolva azt, hogy még egy felsőszintű társadalomtudományi képzés is nehezen győzi le az önmagukat túlélt, elavult nézeteket.

I.

Korunkban egyre több szó esik az

„az élet minőségéről”

magyis azokról a tényezőkről, melyek az anyagi javakon felül és azok mellett az élet zavartalanlásához és teljességéhez nélkülözhetetlenek. A szocialista társadalmi rendszerben ez különösen hangsúlyozottan vetődik fel, hiszen ez a társadalom az anyagi javak termelését is csak eszköznek tekinti ahhoz, hogy az emberi közösséget minden szempontból egy humánusabb szintre emelje. Társadalmunk az anyagi javak bőségét az értelmes emberi élet egyik elengedhetetlen, de nem mindenható és kizárólagos feltételének tekintti, és tisztában vagyunk azzal is, hogy a tárgyak viszonylagos szükségességét némileg ellensúlyozhatja a társadalmi kapcsolatok igazságosabb, racionálisabb jellege. Sőt, amilyen mértékben a legfontosabb tárgyi szükségletek kielégítést nyernek, úgy nő meg e nehezebben, lassabban alakítható tényezőnek a jelentősége. A társadalmak a fejlődés nehézségeit oly módon kell időben és térben elosztania, hogy lehetőség szerint egyetlen társadalmi réteg, vagy csoport se érezze azt, hogy esélyei, társadalmi értékelése, társadalmi kapcsolatainak minősége rosszabbodik, vagy stagnál.

Jelenleg a nők egyikét alkotják azon társadalmi csoportoknak, akik érdekeinek érvényesítése többé-kevésbé a társadalom pillanatnyi szükségleteinek függvénye. Szocialista elveink igazsága a gyakorlatban, a jószándék ellenére sem mindig igazolódik, s ez egyben elkerülhető feszültségekhez vezet. Ezért alapvető célkitűzéseink, a nők valóságos emancipációjának eléréséhez a mainál hatékonyabb, az elvekkel jobban összehangzó gyakorlatot kell folytatnunk. A nőknek önmagukról, a társadalomról a nőkről alkotott véleménye, értékelése, a nők törvényes jogainak valóságos érvényesülése, a nőkkel szemben támasztott követelmények és elismerések rendszere fontos részét képezi a társadalmi közérzetnek, a szocialista élet minőségének. A hagyományos nemi szerepmegosztás, a mérce nemek szerint különböző magasságra helyezése, akár a feltételekre való hivatkozással is lebecsülést fejez ki, lemondást, érdektelenséget eredményez. Ha viszont az esélyek egyenlővé tételehez minden erőfeszítést teszünk, a mércét joggal emelhetjük a nő előtt is magasabbra, s ezzel olyan társadalmi potenciál kibontakozása előtt nyitjuk meg a kaput, amely alkotó és rátermett részese lesz önmaga és az egész társadalom emancipációjának.

A nők lehetséges társadalmi szerepeiről mai közgondolkodásunkban 3 fő álláspont mérkőzik egymással. Az an.

„tradicionális” pályavonal

A nő szerepéről évszázadokon át uralkodó helyzet a keresztény vallás tanaiból ered, mely szerint isten a férfit és a nőt lényegileg különböző lényeknek teremtette, közülük a nő a gyengébb, a férfi így a nő ura és parancsolója. A különbségnek tükröződnie kell a nemek társadalmi helyzetében, különböző jogokat és kötelességeket kapnak. A nő a maga részéről, csak mint feleség és áldozatos, termékeny anya nyerhet tisztelést. A tradicionális álláspont átmentette magát a szocialista társadalmi rendszerbe is, „modernizálva” érvelési rendszerét, kihasználva gazdasági-szociális lehetőségeink szükségességét és népesedéspolitikai gondjaink ütközése miatt hozott kényszermegoldásainkat. A „főhivatású anyaság” elmélete a gyermekgondozási segély bevezetésekor kapott friss erőre, s üdvözölte, egyoldalúan dicsőítette a nő „visszatérést az otthonba”. A nők bevonását a társadalmi munkába szükségessé rossznak tekintti, de tulajdonképpen nem a munka elől általában akarja felszabadítani a nőt, csak a társadalmilag szervezett munkából kizárítani. Az elmélet, mely ha nem is széles körben, de még mindig elevenen él sem a nő, sem a jelenlegi, sem pedig a felnövekvő nemzedék szempontjából sem segíti elő a fejlődést, többek között azért sem, mert hasznosítatlanul engedi elpazarolódni a nők adottságaiban rejlő alkotó, teremtő energiát, s így társadalmi rendszerünkben sem lehet központilag is támogatott, reális választható női pályalternatíva.

A nő háromféle társadalmi szerepéről —

termelő, anya, háziasszony

— szóló felfogás az átmeneti korszak terméke. „Moderált” álláspontnak, nevezhetjük, mert elszakadt a tradicionális nézettől annyiban, hogy megengedi, sőt kötelességévé teszi a nőnek a társadalmilag szervezett munkamegosztásban való aktív részvételt. Ugyanakkor kevésbé előremutató abban a te-

kinetben, hogy a gyermekneveléssel, gondozással, valamint a háztartási teendőkké kapcsolatos feladatokat a családban jobbra a nő „hatáskörébe” utalja. Ez az elmélet rendelkezik legnagyobb befolyással a közgondolkodásra, és a társadalmi gyakorlat is ma még ezen az alapon nyugszik, amely azonban számos ellentmondást rejt.

Egészen napjainkig a külvilág, vagyis mindaz, ami az otthon falain kívül esik, nagyrészt a „férfitra volt szabva”. A munka jellege és szervezete a férfias kvalitásokat igényelte és értékelte, a közéleti funkciók hasonlóképp. Amikor a nők tömegesen megjelentek a munka és a közélet színpadán, a dolgozóknak ebbe a már megalkotott rendjébe kellett beilleszkedniük úgy, hogy közben korábbi funkcióik szinte érintetlenek maradtak. Tehát a közéletet, mint pluszfeladatot kérték és kapták, mintegy ráadásaként a régi feladatokhoz, vagy azok nagy részéhez (hiszen a társadalom e feladatok kisebb részét már többé-kevésbé levette a nők válláról). Ennek a következménye az lett, hogy látványos lehetőségeik ellenére a nők — tömegesen — nem voltak képesek szemléletfordítótan rációlni az ellenük táplált avult előítéletekre, sőt esetenként igazolni látszottak azokat.

A nők egyenjogúságot, egyenlő lehetőséget kaptak a munkahelyeken, miközben egyenlőtlenség, a feltételek egyenlőtlensége, uralkodott otthon. Márpedig egyenlőtlenség feltételekkel indulókat egyenlően kezelni annyira, mint az egyenlőtlenséget fokozni. A nők, hagyományosan alacsonyabb szintű képzettségűk, szűk spektrumában mozgó szakképzettségük, családi terhek (és sokszor a társadalom által beléjük oltott önbizalomhiány, önállóság) miatt is képtelenek a férfiakkal azonos szintű teljesítményt nyújtani munkahelyükön, általában rövid távon is, de ha az egész életpályát tekintjük, mindenképp. Ennek az a következménye, hogy önmaguk is, környezetük is

megelégszik az alacsonyabb teljesítményekkel

és ambíciókkal. Sőt, nem is várnak már többet, „belátva” otthoni kötelességeiket. A nők így leszállítják a társadalmi folyamatokban való aktív közreműködés igényét, munkájukat, politikai tevékenységüket valóban másodlagosnak, csupán pénzkereseti forrásnak, terhes kényszerűségnek tekintik, s önmegvalósításuk lehetőségét elveszítették, netán a háztartásban keresik. Persze csak akkor, ha maguk erejük hozzá, hiszen a passzív, örömtelenül végzett munka fárasztóbb és lélekrombolóbb, mint akár a több, de lelkesedéssel végzett kötelesség.

Bár a moderált elvet nem tekinthetjük a leghaladóbbnak, mégis a társadalom befolyásolási csatornái akarva-akaratlanul is ezt az álláspontot támogatják. Jogszabályaink nagy része, továbbá a tömegkommunikációs eszközök azt sugallják, hogy a gyermek nevelése, és a háztartás ellátása természetesen női feladat, a férfiak csupán „vendégként” tisztelhetik meg e területeket. Amikor az elvált szülők gyermekeinek többségét a bíróság az anyának ítéli, amikor a törvény biztosítja a két vagy többgyermekes családanyának a havi 1 háztartási szabadnapot (ez viszont csak a gyermekét egyedül nevelő apának jár) és amikor a gyermekgondozási segélyt csak az anya veheti igénybe — akkor a társadalom kifejezi azt a véleményét, hogy alapvetően a nőt tartja a gyermek és a háztartás ellátására hivatottnak. A rádió, a TV, és a sajtó a háztartási munkával és gyermekápolással kapcsolatos műsorait is hangsúlyozottan a nők felé irányítja: kifejezetten „női” műsorokban, lapokban, rovatokban foglalkozik e témákkal. Az iskolai oktatási anyag számos részlete (ábrák, szemléltető anyagok, példák, olvasmányok) a hagyományos nemi szerepekben ábrázolja a nőket és férfiakat.

A nők tömegeinek belekényszerítése egy, a férfiak jellemzőire szabott világba, nem hozhat mindegyik fél számára rövid és hosszú távon egyaránt kielégítő eredményt. A nőket viszont ma már a munka világából kizárítani nem lehet, sőt azt élvezetessé és kívánatosá kell tenni számukra — legalábbis abban a mértékben, amennyiben ez jelenleg a férfiak számára biztosított. Ha tehát a nőket nem lehet „belegyömöszölni” a férfiak világának kereteibe, egyetlen út marad járható csak: a kereteket kell úgy átalkotni, hogy a mindenkori adott szinten — mindkét nem a lehető legjobban érezze magát benne. A nemek társadalmi szerepeire vonatkozó „radikális” álláspont mutatja meg az átalakítás vezérlő elveit.

Szűcs Györgyi

Az utolsó szó jogán

Hagyományos tanév végi záróülést tartott a „Közgazdász” szerkesztősége május 15-én. Farkasinszky Tiborné felelős szerkesztő összefoglalta a lap munkatársainak egész évi tevékenységét, értékelte az egyes rovatokat és vázolta a jövőbeni feladatokat. Az idei legjobb cikkek szerzői ez alkalommal kapták meg az elismerést jellelő nívódíjakat, végül pedig sor került a végzős kollégák búcsúztatására. Szerkesztőségünkben most Demcsák Agnes, Földes Péter, Kelemen Béla, Rácz Ágnes, Sas István, Sebők János, Spielmann János, Szathmáry Erzsébet és Szűcs Györgyi váltak meg. Közülük azonban néhányan újságíróként helyezkednek el, így számukra az eddigi társadalmi munka élethivatásává válik. Velük együtt valamennyi végzősünknek jó munkát, sok sikert kívánunk.

Öninterjú

Valamelyik nap az utcán sétáltam, amikor megláttam magamat. Kissé félve léptem hozzá, tudtam, hogy nem szeretek nyilatkozni, különösen nekem nem. Beszélgetni szeretnék veled, mondtam. Összevontam a szemöldököm. Miért pont velem, vágtam vissza szellemesen. Már régen kereslek, de mindig elkerüljük egymást, mondtam. Igen, ritkán vagyok magamnál mostanában, feleltem. Végigmérem magam, akárkinek nem nyilatkozom. De aztán így szóltam. Jól van, essünk túl rajtam. Papírt vettem elő és tollat. Nem hírtoltam el, ne írd fel amit mondok, szigorúan bizalmas, még nekem sem szabad tudnom róla. Eltettem az írószármokot, majd ezt kérdeztem: Honnan szerzed ezeket a ragyogó, életből ellesett, fordulatot, és egyáltalán, jenoménélisan zseniális, humoros ötleteket. Elmosolyodtam, hiszen ez az én titkom, de valamit válaszolni kellett, hiszen még tényleg igaz lesz az, hogy nem szívesen nyilatkozom. Az életből lesem el, mondtam, szeretek leskelődni. Látszott rajtam, hogy ezt a választ vártam. Elég régóta ismerem ezt az alakot, tudom, hogy nem szeret alakoskodni, sem okoskodni, sem butáskodni. De már újra kérdeztem. Hogyan tudnád, egy téged olyannyira jellemző frappáns mondattal megfogalmazni a demokrácia lényegét? Vártam már ezt a kérdést, azt is mondhatnám, én provokáltam ki. A demokrácia lényege, mondtam, az, hogy kis emberek fején is lehet nagy választék. Ez egy régi vicc, többször elűstöttem, nem gondolod, kérdeztem magamtól. Akkor ez egy sült vicc, válaszoltam, mire nem tudtam visszafojtani a kiborbanó kacagást, s meg kellett kérdezniem: Neked mindig ilyen jó kedved van, mindig viccelsz? Igen, mondtam szomorúan és egy könnyesebb jellent meg a szememben. En mindig viccelek. Ez igazán érdekes, csóváltam meg a fejem, furcsa ember vagy. Indulni akartam már, de megállítottam. Még csak egyet, nem dol-

gozol mostanában véletlenül egy kisregényen? De igen, mondtam épp egy kisregényen dolgozom, remélem, nagy regény lesz. Nincs itt nálad véletlenül egy részlete? Egy részlet véletlenül itt van. Már egészen felbátorodtam. Nem mesélnél el belőle valamit? Annyit tudok, hogy egy kisfiúról szól, akinek olyan rövid lábai vannak, hogy nem érnek le a földre. Így is van, mit akarsz még tudni? Csak mesélj valamit, kérlek úgy szeretném. Nem akartam kéretni magam, elővettem néhány megsárgult lapot, mindig sárgára szerettem írni, és nem törődve a bámuló emberekkel, olvasni kezdtem. Én, miközben olvastam és mentem az utcán észrevétlenül hátramaradtam, nem akartam zavarni. Annyira belemerültem az olvasásba, hogy észre se vettem, hogy már nem vagyok ott.

Földes Péter

A hibák nem szűnnek meg maguktól

Három éve vagyok a Közgazdász politikai rovatának munkatársa. Most, hogy kiöregszem a szerkesztőségből, szeretném az utolsó szó jogán elmondani a véleményemet a politikai rovat, és tágabb értelemben a Közgazdász demokratikus funkciójáról. Ugy gondolom, a Közgazdásznak és — jellegeből adódóan — első-sorban politikai rovatának a nyílt és nyilvános vitaforum szerepét kell betöltenie egyetemünkön. Szerintem az egyetemi demokrácia nem lehet teljes ezen funkció maradéktalan érvényesülése nélkül. Ennek megvalósítása még a jövő feladata, annak ellenére, hogy megtettük az egyébként biztató első lépéseket. Maga a politikai rovat is eléggé kialakulatlan, és jelentőségét a demokratikus közéletben is csak nemrég kezdtük a kellő tudatossággal, rendszerezettséggel értelmezni. Korábban ennek csak ösztönös megérzése volt jellemző ránk. A politikai rovat alapvető feladatai közé tartozik az is, hogy az építőkritika eszköze legyen, felhívja a figyelmet az egyetemi közéletben tapasztalható hiányosságokra. A rovatnak harcosnak kell lennie. A hibák nem szűnnek meg maguktól, harcolni kell ellenük! Ennek érdekében elengedhetetlen, hogy a rovat határozott, következetes, marxista politikai vonalat vigyen. Javítani kell a rovatmunkát, az egyes cikkeket az egész rovatnak meg kell vitatni, hogy a fent említett következetesség ne szenvedjen csorbát.

A magam részéről nagyon sajnálom, hogy most kell megválnom a rovatról, amikorra mindezt már felismertük. Azért írom, most mindezt le, veszik az azoknak, akik majd átveszik a stafétabotot, ne kelljen végigmenniük ezen az eszméleti, fejlődési folyamaton, hanem tapasztalataim-

kat felhasználva ott folytathassák, ahol az „öregek” abbahagyták.

Felhívással fordulok lapunk olvasóihoz, egyetemista társaimhoz: támogassátok a politikai rovat munkáját! A Közgazdászt egyetemisták írják, tölekek is függ tehát, hogy mennyire tölti be hivatását. Mindenki, akinek nem közömbös, mi történik egyetemünkön, akinek észrevételei, javaslatai vannak, forduljon bizalommal a politikai rovathoz! Bátran vállalkozzatok cikkekre, kapcsolódjatok be a vitákba. Nem elégedhetünk meg azzal, hogy a rovat vitacikkeire legfeljebb a megírártak reagáljanak, hisz ezek a viták benneteket is érintenek. Aki kellő lelkesedéssel, politikai érzékkel és bátorsággal rendelkezik, a lap politikai munkatársaként jelentős mértékben hozzájárulhat az egyetemi demokrácia kibontakozásához. Az újság ugyanis „nagyhatalom” és ezért élnünk kell a lehetőségekkel, amelyeket a demokratikus közéletért folyó küzdelemben biztosít számunkra. Azok is, akik nem akarnak állandó munkatársak lenni, nagy segítséget nyújthatnak cikkeikkel, hozzászólásaikkal, azzal, hogy javítják a rovat kapcsolatát a „tömegekkel”, vagyis felhívják figyelmét az aktuális problémákra. A rovat munkáját nagyon megkönnyítené, és hatékonyságát emelné, ha a rovatot alkotó „mag” körül ezekből az emberekből kialakulna egy tágabb közösség, ami biztosítaná a kapcsolatot az egész egyetemmel, természetesen úgy, hogy a rovat gárdája és „tömegebázisa” között ne legyen éles határ. Várjuk segítségeteket! Támogassátok a politikai rovat harcát az egyetemi demokrácia jobb érvényesítéséért!

Sas István

Nem akarunk mozogni

Pipa tanszék vagy a Kinizsi utcai tornaterem? Az utolsó szó jogán? Hát nem! Három évig foglalkoztam egyetemünk tömegsportéletének problémáival. Ez idő alatt sok embert megismertem, akik szívügyüknek tekintették a testmozgást. De miért nem találkoztam oly sok jóismerőssel és a többiekkel az egyetemi tornatermekben, a Kinizsivel szembeni dühöngőben, a budai hegyekben? Nem készítettem statisztikát, hány ember sportol rendszeresen, vagy kevésbé rendszeresen tanulóitársaim közül. Sajnos, ha ilyen felmérést készítettem volna, az eredmény szomorú lenne. 10 százalék vagy még kevesebb? A miértre egész egyszerűen nem lehet választ találni. Nem akarunk mozogni? De igen. Kevés a léteztetmény? Igen, de amikor van lehetőség, akkor sem használjuk ki. Mindegyikünk valamilyen formában sportolt már, alapfokon, vagy a haladók között. Örömet, sikerél-

ményt adott egy berügött gól, vagy egy kiadós úszás? Igen. Visszatértem megint a mértékhez. Ezt a kérdést nem lehet kézzelintéssel elintézni. Szeretném körülhordozni közzöttetek a „véres kardot”, mint tették ezt olyankor, mikor veszélyben volt a nemzet. Nem akarom a kérdést eltúlozni, de egészségünk védelme érdekében vegyük ezt a kis fáradságot, keljünk fel fél, vagy akár egy órával előbb. A közelben van a Sportuszoda (Hajós Alfréd Uszoda), aránylag rövid utazással elérhetjük a budai hegyekben levő tisztásokat. Azt mindenki tudja, hogy egy kis fizikai fáradtság után sokkal jobban megy a tanulás is. Nem először írok erről a kérdésről. Változás sajnos még sincs. Talán egy konkrét példát is megemlítenék. Április 19-én a Makarenkó utcai kollégisták rendezésében tájékoztató futóversenyt rendeztek egyetemünk hallgatói részére (13-án eső miatt elma-

radt — jó, hát esőben tényleg nem lehet futni!). Szombat délután napsütéses, nagyon kellemes időben került sor a versenyre. (Az előzetes propaganda jó volt, az egyetemen több plakát is felhívta a figyelmet az eseményre.) Jő verseny volt. Körülbelül 4–5 kilométeres távon 7 tájékoztató pontot kellett megtalálni, a Hármashatár-hegy nemzetközileg is jónak mondható pályáján. Most azt gondolnátok, hogy a BKV illetékesei megdöbbenek a szokatlan szombati csúsforgalmon. Egyetemünk 2000 hallgatójából és tanárából (!) 1500 biztosan ráért volna, jót tesz a mozgás mindenkinek. Befejezésül a résztvevők száma: 10 fő!!! és két nyilatkozat: Az egyik versenyző, tömören csak ennyit mondott: — Jó volt! — A másik: — A Pipában vártak a haverok, hogy lehet szombat délután sportversenyt rendezni?! Spielmann János

Ars poetica helyett

Motó: Nem mondhatom el senkinek Elmondom hát mindenkinek

Talán megbocsát Karinthy Frigyes, hogy az utolsó szó jogán (itt meg Rejtő Jenő fordult egyet a sírjában) odabiggyesztettem egyik csodálatos versének két sorát ezen írás elé, de amiről most szeretnék írni, kéri, sőt követeli magának a jogot ehhez a két sorhoz. Egy olyan méltatlanul elfeledett mitológiai személy alakját szeretném feleleveníteni, akiről manapság már kevés szó esik.

Néhány nappal ezelőtt a 12-es autóbusszal utaztam. Nagy tömeg volt, hőség. Eltompult agyam üresen járt, de hirtelen váratlan asszociáció preselt a tudatomba. Eszembe jutott Ikarosz, aki a napba repült. Egészen a végállomásig azon rágódtam, miért tette, ki küldte, mi hajtotta? Közben — mondom, silány asszociációkra futotta csak — az is belémillant, miért utazok én a buszon, miért szenvedek, mikor mehetnék a levegőn, gyalog is. Ezen töprengtem, és utaztam tovább. Siet sietem. Hogy hová, nem tudom. Csak az maradt meg bennem, hogy menni akartam és ezért inkább szenvedtem. Ott-hon aztán egyik este ismét felfogtam az elejtett gondolat szálait, s próbáltam felgöngyöltetni, miért kellett Ikarosznak a Napba repülnie.

„A legenda szerint Daidalosz, Ikarosz apja óva intette a fiát, ne repüljön közel a tengerhez, mert a hullámok elnyelik, sem a Naphoz, mert viaszszárnya megolvad és a mélybe hull. Ikarosz azonban nem hallgatott a tanácsra, megbüvölte a Nap, s ezért életével fizetett.” Daidalosz a nagy művész, a zseniális építész, aki felépítette a labirintust, melyben a Minotaurus várta áldozatait az élet nevében feltétele a megdondolatlan ifjút. Rábízta, átadta egész élettapasztalatát, miközben a középut felé terelgette, de fia nem hallgatta meg bölcsességeit. Választhatott, vagy távol-tartja magát a Naptól, vagy meghal, és ő választott. Választásában apja csak az ifjúság lázadását, megdondolatlanságát látta. Nem volt egyedül. Ikarosz mások is csak egy hőzöngő, neveltséges figurának tartották, aki fel akarja rúgni a kialakult és elfogadott játékszabályokat, de mi volt valójában Ikarosz? Lázadó, anarchista, renitens, felforgató? Nem, ennél sokkal több volt. Több akart lenni és több is lett. Csak azok vágták ezeket a vádakot a fejébe, akik ennyit láttak benne. „Apja és a többiek bölcsessége a felhalmozott tapasztalatot, a múlt és a jelen értékeit reprezentálja. Ikarosz döntésével már a jövőt villantotta fel. Ő elvetette a kitaposott utat, mely célhoz visz, de ki tudja mikor ér az ember a végére, és mást ke-

resett. Az ő esetében a Napot. Meghalt, de választásában mégsem a halált, hanem az életet választotta.”

Daidalosz remekművével biztosította nevét az utókor számára. Az utókorban azonban példákra is szüksége van, nemcsak remekművekre. Ikarosza, aki a napba repül, mert úgy érzi küldetése van. A remekművekben tisztelni lehet az időt legyőző emberi tehetséget, de az idő legyőzését már nem. Ikarosz tetteivel megbizonyította a többiek előtt, hogy van távlat, van láthatár, s ha más nincs, akkor az emberben levő szabadság a hirtelen. A kérdés adott. Erdemes volt-e vállalnia a sorsát? „Viaszszárnyai haza is viheték volna, aztán gyermekei születnek, akiknek tovább adja az apai bölcsességet, s mint apa már magasabba engedheti a fiát. De Ikarosza nem vállalta, nem akarta a nyugalmat. Sietett, türelmetlen volt. Nem aggodalmas építő, hanem mérész tervező.” Szárnyalása a Nap felé számára az egyedüli esély volt, hogy eljusson valahová, ahol az előítéletek, a megszokások nem fékezik a tettet, ahol a következmények még tiszták és nem okoznak senkinek fájdalmat. Tetteiben a kell és az érdemes egyesült. A szabadságot választotta, de nem a kötelek nélküli lebegésért, hanem az előremutató tett szabadságát. Elkötelezett volt a jövő, a fejlődés elkötelezettje. Morális küldetést érzett, de nem volt csak moralista, az ő tetteiben a változtatás igénye, s nem mikéntje sugározza a mindig időszzerű felelősséget. Mert voltak korok, amelyek a művész által emelt labirintusba kényszerítették az embert is, cselekvését is. Ilyenkor kellett legfőképpen az Ikaroszok, akik tudtak tenni — mert tenni mindig lehet, és cselekvésük elhatározásuk, példaként szolgálhatott a többiek számára. Ikarosz számára felelősnek lenni valamiért, annyit jelentett, mint változtatni, nem beletörődni, alakítani, módosítani, mást akarni. A távlatot nem lehet elvenni, s ezt Ikarosz nagyon jól tudta. Ezért lehet példamutató a tett ma is.

Sebők János

... hogy már megint én vagyok a legöregebb! Ez egy periodikusan visszatérő állapot, mely az elmúlt húsz év alatt több ízben felborította már lelki egyensúlyomat! Legelőször a bölcsödében fordult elő velem.

Mikor az első napon amúgy totyakos-bugyogósan beka- csáztam a bölcsibe, s dobogó szívvel, tudásra szomjas elmével adtam át magam az ismeretlennek, egy szilárd szervezetű, tudatomtól függetlenül létező objektív intézménybe csöppentem bele, melynek megalkotott rendje konok változatlanúságával ismertette fel velem a ténny: milyen kis pont vagyok a kozmoszban! Elragadtatót csodálattal adóztam a velem kezdetben mit sem törődő felsősöknek, akik néhány perc múlva megvető ajkbiggyesztés kíséretében végigmérték — kis pocok! — majd utólrhetetlen eleganciával fölényesen mosolyogtak tovább, fensőbbes tartással hordozva rózsaszínű pepita kezelábasukat, melyeken már az idő vasfoga is nyomot hagyott. O, hogy irigylettem őket, magabiztos bennfentességüket, hogy vártam ő, hogy én is elérjem azt a kort!

Mikor én még az első gögő-göknél és bá-bá-báknál tartottam, őt már folyékonyan skandálták a dajka néni után a „zsup-zsup-kenderzsup” vagy a „hazánk a vas és acél országa” kezdetű gyermekdalokat (melyek akkortájt a slágerlista élenjáró számai voltak). Akadtak azonban olyan önálló egységeik is, akiket ez az elméleti megalapozottság nélkül bifláztot gyermekzsup-zsup korántsem elégtett ki, akik avangárd utakat kerestek. A munkabírójuk még az esti mese után is kifeszít és képeskönyveket bújt, többen a csupán ajánlott irodalomként szereplő Dörmögő Dörmötört is oda-vissza átrágták, és megfelelő pszichológiai pillanatokban egy-egy jól elhelyezett La Fontaine-idezetet semmisítették meg az ideológiai ellenfelet. Ha az ember fogócska közben véletlenül elhaladt mellettük, megtanulta, hogy a kispolgárian megalkuvó zsup-zsuppal szemben a dialektikusan forradalmi zsup-zsup fejezi ki a tudományos-technikai revolúció ellentmondásai között vergődő ember életérzésének lényegét. Mások viszont arról panaszkodtak, hogy a bölcsiben túl meleg van a külső időjáráshoz képest, túl sok a napfény, és nem az életre készítik fel bennünket, hiszen az óvodában már nem holmi mondókákra lesz szükség, ott bizony már verekedés is előfordul. A legmerészeb-

ek, küldetésük magabiztosságát teljes mértékben átérezvén, nézetüket még a dajka néni füle hallatára is kifejtették — kockázta egy kiadós elfenekelést —, ó azonban alig emelte fel ködbe vesző tekintetét az „Óvodai nevelés” számára készülő tanulmányból, és csak annyit jegyzett meg, hogy a bölcsödésekk verseskönyvének átdolgozott kiadását a nyomda a következő öt éves terv alatt kommunista műszakok keretében fogja elkészíteni.

Hamarosan megtanultam beszélni, sőt kezdett megjönni a hangom. Az Óvodások műsorát műveltségem tudatában a pelenkásoknak ajánlottam, a Pöttyös Pannit pedig kritikai széljegyzetekkel láttam el (titkosírással megfejtése az utókorra hárul).

Magabiztosságom csupán akkor ingott meg némileg, amikor a bölcsödési évek záróaktusára, a baba-mami ünneplépre készülvén, a Három nádszál királykisasszony és a jövő című bonyolult problémakör prognosztikai feldolgozását kaptam feladatul. A segítségül kirendelt dados a téma széles irodalmából Andersen meséit ajánlotta, melyet anyammal fel is olvastattam. Am ahányszor a tanulság levonására került volna a sor, kiderült, hogy pártfogóm da-daista biennáléra utazott Pata-góniába. Így aztán, mivel próbálkozásaim egy újajta, meghitt dedós-dados viszony kialakítására fiaskóval végződött, ragaszkodó gyermeki érzelemvilágom spontán továbbfejlődésre ítéltett.

Egy ideje már a nagyok köz- zé számítottam magam, minden zégét-zugát ismertem, rejtett érdekviszonyairól pletykálni is tudtam, ezért úgy éreztem, eljött a perc, hogy éveim magaslátáról én kezdjek jóindulatú tanácsokat osztogatni a frissen belépő bögő-masínaknak. De hamarosan tapasztalnom kellett, hogy meg- nőtt a hangjuk, ezeknek a mai bölcsödéseknél!

S amikor idáig jutottam a háborgásban, hirtelen rájöttem, hogy megöregedtem. Kinn- ttem a bölcsit, sóhajtottam, nincs mit tenni, és kiléptem az óvodába. Ott először a kis- csoportosok közé kerültem, ahonnan alázatosan pislogtam fel a tirolinadrágos, hulahopp- karikával büvészkedő nagycso- portosokra, akik őt és fél évűt teljes tudatában néztek keresztül rajtam...

Most itt hagyom az egyete- met, és kilépek — az Életbe. Még egyszer, utójára, én le- szek a legkisebb...

Szücs Györgyi

Bonyolultól egyszerűen

Az íróasztalom felett egy papírlap függ. A tetején ez áll: Bölcsességek. Erre írtam fel azokat a tartalmas gondolatokat, melyeket négy év alatt gyűjtöttem össze folyosón, előadások alatt a menzán, itt-ott hallottam fél- füllel. Diákok és tanárok: fogalmazták meg ezeket a tiszta- virág életű „bölcsességeket”. Kimondták, s a következő pil- lanatban már el is felejtették csak engem ragadt meg a szo- kásostól eltérő, meglepő fogal- mázás, vagy a ritka jó, érte- kes gondolat. Később felke- rültek erre a papírlapra más „kincsek” is. Kiegészült a gyűjtemény nagy emberek, nagy gondolataival, sőt, keve- redtek közülük egyszerűen csak szépen leírt sorok, vagy tisztesítő mondatok. Ebből szeretnék nektek párat búcsúzóul átnyújtani.

— Ha a gondolkodás intel- lektuális válasz egy problémá- ra, akkor a probléma hiánya gondolkodás elmaradásához vezet.

— Erdemet kell szerezni ah- hoz, hogy áldozatotok hozha- sunk. (Ezt valaki a KISZ-szel kapcsolatban jegyezte meg!)

— Az ember sosem a körülmé- nyekhez, hanem a körülmé- nyeket a szerelemhez.

— Az elején annyira ellin- keskedem a dolgot, hogy a vé- gen zseninek kell ahhoz len- nem, hogy hármast kapjak.

— Pucéron, szörösen, szeme- tes dumbján egyszerűség a ma- ga módján. (Konrád Gy.: A látogató.)

— ... És emlékeivel bab- rált...

Demcsák Ágnes

— Nem az a zsenialitás, amikor egyszerű dolgokat bonyolultan fogalmazunk meg, hanem, ha bonyolultakat egyszerűen.

— Aki lerombolt egy előíté- letet, akár csak egyetlenjét is, az az emberiség jövevénye.

— Az élet nagy bájját az életjelenségek finomsága és gyorsasága adja (Szent-Györgyi).

— A természet az értelme- sen feltett kérdésre értelmes választ ad (Szent-Györgyi).

— A közgazdaságtan egy olyan mező, ahol minden ökör szabadon legelészik.

— A közgazdaszok olyan se- bészek, akiknek kitűnő bonc- késük, de csorba műtökésük van, s ezért remekül dolgoz- nak hullákon, de sanyargatják az eleven húst (Chamfort).

— Nézetem szerint a fej gondolkodásra való. A könyv pedig arra, hogy ne kelljen mindent fejben tartani. (Szent-Györgyi).

— Ha szegénynek tartod magad, próbálj csak költöz- ködni. (Kirgiz mondás.)

— Ez ember, mint újonc, érkezik életének minden kor- szakába.

— ... vaskos, zömök, loty- tyatnak látszó testét kurtá- láb, hordozta földközben (Szuperpempő).

— Az erkölcsösség — ahogy a nagyapám is látja — min- den esetben az alkalom hiá- nya. (Dinnyés J.)

— Az újság gonoszokdás nélkül olyan, mint az árboca törött hajó, amelynek még a kalózok sem tisztelegnek (Chamfort).

Lassú demokratizálódás Görögországban

Beszélgetés Szamarasz Oresztésszel

„Összesen ötezer kilométeret tettem meg, hosszabb időt az ország két „fővárosában”, Athénban és Szalonikiben töltöttem. Találkoztam és beszélgettem a társadalmi élet minden rendű és rangú képviselőivel, a politikai hierarchia minden pontján álló vagy ülő emberekkel, minisztertől a rendőrig” — kezdte Szamarasz Janisz Oresztész a pg. tanszék oktatója görögországi élménybeszámolóját és helyzetelemzését. Huszonöt év után most először nyílt alkalmra arra, hogy hazalátogasson. A tavalyi — nagy örömmel üdvözölt — fordulat, a hírhedt katonai junta bukása tette ezt lehetővé. A fordulat, ami sokkal kevésbé radikális, harcos változásokat hozott mint Portugáliában, de mégiscsak elindított egy belső demokratizálódási folyamatot, amiről az utóbbi időben elég keveset hallunk, hiszen a világpolitika más, dinamikus pergő, sőt történelmi jelentőségű eseményei — a vietnami nép győzelme, Délkelet-Ázsia — kerültek az érdeklődés homlokterébe. Ezért kértük fel Szamarasz Oresztést, hogy lá- punk hasábjain mondja el élményeit, s a látott, hallott dolgokból levont következtetéseit.

Fantasztikus aránytalanságok

— Kezdjük talán a gazdasá- gi étellel. Ezt egyértelműen a stagnálás jellemzi. Ennek bel- ső és külső okai vannak. Belső okként említeném például a lakásépítkezés nagyarányú visszaesését (az igények kielé- gülése, illetve a jelenlegi inflá- ció mellett a vásárlóerő hiá- nya miatt.) Ez persze vissza- esést hozott a lakásépítéshez kapcsolódó iparágak termelé- sében is, s növelte a belső munkanélküliséget. Ugyanak- kor a Nyugat-Európában dolgo- zó vendégmunkások közül is — az ottani gondok miatt — egyre többen maradnak munka nélkül, s térnek haza. A még kinn dolgozó munkások által évente hazaküldött, meg- takarított pénzüki összege is csökken a nyugat-európai inflá- ció miatt. Ez csak fokozta az ország valutáris problémáit. Nőtt a kereskedelmi mérleg hiánya, az ország nagymérték- ben eladósodott.

Az életszínvonal — mind- ezek alapján érthető — nem túl magas. Mármost a dolgozó

nép életszínvonala. Ugyanis Görögországban fantasztikus aránytalanságok vannak. Lét- tezik egy élősi réteg, amely pusztán ingatlan tulajdonosi mivoltából fakadóan mesés jö- vedelmeket vág zsebre. A ha- talmas turistaforgalom miatt például Athénban egy jó he- hely levő 100 négyzetméteres üzemhelyiség havi bére 25–30 ezer forintnak felel meg. Nem is beszélve a tengerparti tel- kekről, nyaralókról. Mások köl- csönkötvényeik révén az ál- lamlából húznak ki milliókat. Ez persze csak nagyon szűk réteg, de aránytalanságok más réte- gek jövedelme között is van- nak, noha jóval kisebb mérték- ben. Hozzávetőleges számítá- saim szerint a munkások és alkalmazottak kereseti ará- nya egy az öthöz. Ami ezentúl számunkra már tel- jesen idegen és felhá- borító az a főnökök és beosztottak közötti, az emberi méltó- ságot semmibevevő viszony. Találkoztam egy régi barátom- mal, aki egy kommunista vál- lalkozó (mert Görögországban ilyen is van) gyárában dolgo- zik. Megkérdeztem tőle, hogy keres. Mire ő: mi mindent meg- kapunk a főnökinktől, ami jár. ??? Hát az úgy van mon- dta, hogy sok vállalkozó aláírat- a munkással, amikor belép, egy papírt, miszerint a napibé- re (mert napibér van) 180 drah- ma. A gyáros ezt mutatja az ál- lam felé, de a munkás csak napi 40 drahmát kap. A külön- bözetet a vállalkozó zsebre vágja.

Hát honnan jössz te, a Holdról?

A legtöbb helyen nem 8 órát kell dolgozni, hanem 10–12-öt, s ha nem tetszik valaki- nek, fel is út, le is út. A görög munkások átlagkeresete körül- belül 15–20 százalékkal keve- sebb a magyar munkásokénál, de ezentúl szociális ellátottsá- gú is sokkal rosszabb. Az előbb idézett barátomtól kér- deztem meg: hát ha keveset keresel, miért nem megy el a feleséged is dolgozni? Mire ő: nem lehet, van otthon két gyere- k. Hát adjátok bölcsödébe, vagy óvodába — mondtam — láttam, hogy van a városban. Erre teljesen megrökönyödött: hát honnan jössz te, a Holdról? Azt nem lehet megfizetni.

Magánóvoda, magániskola — méregdrágán — rengeteg van Görögországban, a színvonaluk

nagyon eltérő, mert vannak olyan iskolák is, ahol gazdag szülők okosnak és szorgalmas- nak éppen nem nevezhető gyermekeinek gyártják az egyetemi bizonyítványt. Aztán valamelyik külföldi egyetemen, ahová pusztán anyagi okok miatt bekerülnek, lassan diplo- mát is szereznek, anélkül, hogy bármihez is értenének. De visszatérve még az élet- színvonal problémájához, a parasztságra is az jellemző, hogy nagyobb lett a differen- ciálódás, mint 25 éve. A gaz- dag kulákság mellett az agrár- proletáriátus nagy tömege sok vonatkozásban rosszabbul él, mint a munkásság.

Kommunista polgármesterek Athénban

Ami a politikai életet illeti, a baloldali erősdésének lehe- tünk tanúi. Egyik jele ennek, hogy például amikor otthon voltam, pótlólagos parlamenti választásokat tartottak szűkebb pátriában, a megyében. Ez különösen azért volt nagy je- lentőségű, mert Karamanlis is ebbe a megyébe való. Indult a választáson a Karamanlis-féle új demokrácia és a Pán- hellén Szocialista Mozgalom jelöltje. A baloldali egységben felsorakozott a Pánhellén Szocialista Mozgalom jelöltje mö- g — még Athénból is hazajöt- tek szavazni, akik őt támoga- ták — és a baloldal meg is nyerte a választást. Sokak sze- rint, ha most tartaná a parla- menti választásokat, egészen más összetételű parlament szü- letne. De példázza ezt a balra tolódást az is, hogy Athén több körületének polgármestere kommunista, és példázza az ápr- ilis 21-i nagy athéni tüntetés is, amin jelen voltam. Az újságok 6–700 ezres tömegről ír- tak, de becslésem szerint volt ott egymillió ember is. Vala- mennyi baloldali párt, sőt még a Karamanlisz pártjához tar- tozó ifjúsági szervezet is részt vett a nagyon fegyelmezett, az amerikai állam, de nem az amerikai nép elleni tüntetésen. A provokációkat (behatoltak az amerikai nagykövetségre, ab- lakokat törtek be stb.) a szélső balosok és az újtásisták kö- vettek el. Utóbbiak nagyon ke- vesen vannak (az egész ország- ban lehet vagy nyole ilyen három-öt főből álló csoport), de óriási pénzerejük van —

ki tudja honnan?! Névtelen levelekkel, telefonálásokkal, baloldali személyek inzultá- sával — tipikusan fasziszta módszerekkel — igyekeznek a félelem légkörét kelteni. A rendőrség nem lép fel ellentük, mondván, hogy ilyen szerve- zet nem létezik. Bizonyos je- lek szerint a rendőrség, sőt a CIA is támogatja őket.

A hivatalos kormánypolitika

A hivatalos politikát a vá- lasztási ígéretektől való visz- szalépések sorozata jellemzi. A Karamanlisz-kormány most normalizálni akarja kapcsola- tait a NATO-val, hangsúlyoz- ta nyugat-európai, amerikai elkötelezettségét, nem hajto- ta végre a juntátlanítást, az új alkotmányban olyan dol- gok vannak, amik az egész baloldali tiltakozását kiváltot- ták: a számúztetés elve, az idegen tőke érdekeinek véde- lme stb. A hadsereget szilárd- ran kezében tartja a kormány, mintegy hermetikusan elzárva a külvilágtól. Mindazonáltal egy lassú erjedési folyamat itt is elindult.

A GPK stratégiája és taktikája

Ilyen körülmények között a kommunista párt stratégiai célja a következetes demokrá- cia a további demokratizáló- dás elősegítése. Taktikai cél az összes demokráciát követelő erő összefogása, széles nép- front kialakítása. Legnagyobb akadályja ennek pillanatnyil- lag, hogy a kommunista moz- galmon belül négy csoport, négy különböző erő létezik: a belföldi Görög Kommunista Párt, amely az új balosokat tö- möríti, a forradalmi görög kommunista párt, ez maista csoportosulás, a Görög Kom- munista Párt (marxista—leni- nista), ez a hagyományos dog- matizmus híveit fogja össze, és a Harilaosz Florakisz vezette tényleges kommunista párt, amely szoros együttműködésre törekszik a szocialista orga- nizációk kommunista pártjaival. Ezt a széttartottságot kell mi- előbb megszüntetni. A fiatalok körében nagyobb az egységre törekvés és erősebb a haladó mozgalom.

Nagy Katalin

Baloldali lapokat támogat a francia kormány avagy

mi van a látszat liberalizmus mögött

A Világ-gazdaság 1974. december 13-1 számában rövid tájékoztatás jelent meg a francia kormány azon elhatározásáról, hogy három el- lenzéki újságot, többek között a L'Humanité is — összesen 3,2 millió frankos támogatásban részesíti.

Első pillanatra kissé meglepően hangzik a hír, hiszen a L'Humani- téné, a Francia Kommunista Párt lapja, „támogatása” pedig az a kor- mány, mely ellen harcol.

A problémát IV. éves iparszakos hallgatók vetették fel dr. Barla Szabó Odán szeminariumán, aki, hogy tökéletes választ adhasson a kérdésre, az ELTE egyik francia szakos tanárán, Padányinón kereszt- tül továbbította a témát André Wurmsnernek, a L'Humanité főmunka- társának. André Wurmsner válaszevelét és a különböző lapokból ki- vágott, ezt a témát tárgyaló cikkeket a közeli napokban juttatta el Magyarországra, melyeknek magyar nyelvű közrebeszása jó né- hány olvasónk érdeklődésével találkozhat.

Először is nézzük meg a francia sajtó helyzetét. 1974- ben a papír ára 70 százaléka- lal, a munkabérek 50 száza- lékkel, a postai költségek 54 százalékkal nőttek a Presse- Actualité szerint. Ugyanakkor az újságok bevételei nem vál- toztak. Azonban a bevételek szerkezete eltérő az egyes új- ságoknál. A piaci viszonyok meghatározzák így az újság lehetőségeit. A piacnak csak egyik része az előfizető és a vásárló, a bevételi források legfontosabb tételeit a hirdete- tek adják. A Figaro című polgári lap összbevételeinek közel 80 százaléka a hirdeté- sekből származik. Ugyanakkor a piac által „szелеktált” L'Humani- tében az arány csupán 4 százalékal, sőt az állam sem közel hirdetéseket a lapban. Így tehát érthető az, hogy

szonylag kevés hirdetés volt. Sőt már az olyan újságnál is, mint a France-Soir jelentős gondokkal küszködnek, újság- írótak bocsátanak el, kiadókat szüntetnek meg.

André Wurmsner, a L'Humani- téné neves publicistája levele- ben azt írta, hogy „a kormány kénytelen volt „segítség-t nyújtani a napilapoknak, hogy a liberalizmus látszatát adja, másrészt, hogy elkerülje a la- pok esetleges eltűnéséből fa- kadó botrányt, végül pedig azért, hogy így még büntethet- lenebbül tartsa fenn titkos alapjaiból saját sajtóját”.

De ahogy a L'Humanité írja, a kormány már három olyan megszorítást tett, mely a támogatást korlátozza.

— Az eredeti négymilliónál — mint előbb láttuk — keve- sebbet ad (sőt idő közben még infláció is volt).

— A támogatott újságok nem emelhetik áraikat, 1975. június 30-a előtt.

— Az I franknál magasabb áru újságoknál levonást al- kalmaznak (Ez csak a L'Humani- téné érinti).

Felveti természetesen ez azt a problémát, hogy elfogadha- tó-e elvileg a tőkés állam tá- mogatása. A kommunista párt már régóta harcol azért, —

többek között a tőkés hatalom parlamentjében is — hogy az összes napilap költségvetését hozzák nyilvánosságra, mivel több — főleg jobboldali lapot — a „kontrollálhatatlan” csat- ornakból pénzelnek.

A probléma másik oldala természetesen az, hogy nem jelent-e ez a támogatás egy- időben kontrollt is az újság felett. Itt azonban figyelembe kell venni a támogatás mérté- két is, ami viszonylag jelen- téktelen (az államnak is első- sorban propaganda célokat szolgál, „a pluralizmusnak és liberalizmusnak az »áldozatosk árán« történő látszólagos fenntar- tása”). Ennél is fontosabb azonban az, hogy a Francia Kommunista Párt forradalmi jellegét ez nem törheti meg, és a párt propagandájának biztosításához továbbra is a kommunisták és szimpatizán- sok támogatására támaszo- kodik, — kihasználva termé- szetesen a polgári demokrácia adta különböző lehetőségeket is.

És ez a tömegmunka a L'Humani- ténéért folyó harcra is igaz. A hétköznapokon és vasárnap a Renault gyár előtt és a pia- cokon kommunisták ezrei áru- sítják a L'Humanité-t — társa- dalmi munkában. És minden évben szeptemberben (aki köz- vetlenül kint lesz Franciaor- szágból ugyan menjen el feltétlenül) Franciaország legnagyobb népi ünnepe — a L'Humanité ünnepe több száz ezrek áll- nak ki — pénzükkel is — a párt lapjának támogatásáért.

— Salgó —

Kedvenc témájuk az ember

A rajzolás nemcsak a kéz ügyességét fejleszti, hanem megmozgatja a fantáziát, a képzeletet is. Bármilyen rajz vagy festmény elkészítése meglehetősen egyszerű, vagy örömmel, de mindenképpen jóleső érzéssel tölti el. Az általános iskola után megszűnik a rajzoktatás, egyre kevesebbet rajzolunk. Mire ide kerülünk az egyetemre, már csak — az előadások egyhangúságát enyhítő — füzünk szelére kerülő figurák, formák jelzik a rajzolás utáni ösztönös vágyat. A rajzolás szeretete legtöbbször él, csak ezt az érzést kevesen vesszük komolyan. Pedig egyetemünkön, a képzőművészeti körben, komoly lehetőség nyílik a rajzkészség továbbfejlesztésére. A grafikai és festmény elkészítéséhez rendelkezésre állnak a rajzeszközök, ecsetek, festékek és Komjáté Ilona, festőművész, grafikus a szakkör vezetője segítségét nyújt a különféle technikai eljárások megismeréséhez és elsajátításához. A csütörtöki közös foglalkozásokon, amikor felkerestem őket, nagyon megörültek, annak ellenére, hogy néhány perc félreértés után kiderült, én nem a várva várt modell vagyok.

A szakkör vezetője, Komjáté Ilona tájékoztatót a szakkör munkájáról. Előkerültek a szakkör tagjainak alkotásai: festmények, linometszetek, szén- és tusrajzok.

Hogyan készülnek ezek a képek, milyen körülmények között? Melyek a leggyakoribb témák?

A legtöbb képet itt állítjuk be a műteremben. Ennek több hátránya van: rossz a megvilágítás, a témák is korlátozottak, de amikor jön a jó idő, kimegyünk a szabadba. Kedvenc kiránduló helyünk Szentendre. Itt aztán mindenki kedvére válogathat a témák között. A kirándulásokat gyakran összekötjük múzeumlátogatással, és bár a festés és a rajzolás a fő cél, az sem mellékes, hogy ebben a kis közösségben minden-

ki jól érezze magát. A közeljövőben Esztergomba készülünk, vagy Visegrádra, de azt hiszem inkább az előbbinél maradunk, mert félő, hogy mire megmásszuk a visegrádi hegyet, már nem lesz energiánk a rajzolásához.

Témáink közül az emberi test és főleg a fej szerepel. Erre azonban csak akkor van lehetőség, ha sikerül egy vállalkozó szellemű egyént szerezni, aki hajlandó néhány órán keresztül, lehetőleg mozdulatlanul ülni. A modell szerepe nem túl kellemes, unalmas túlélni ücsörögni, ezért ritkán fordul elő, hogy valaki kétszer is eljön. Érdekes témánk akad tavaly, amikor egy mongol flüt és egy bolíviai indiánt sikerült modellel állítanunk. De bármilyen arc lefestése hasznos tanulmány mindnyájunknak.

Aki ebbe a szakkörbe belép, abban főként a rajzolás szeretete él. Ahhoz, hogy igazán művészi alkotások szülessenek nem elég a felszín maradni. Lehet-e itt a szakkörben kitanulni a rajzolás és festés művészetét?

Természetesen lehet. Emberfej rajzolásához például van gipszkoponyánk, amely a fej tökéletesebb megismeréséhez nyújt segítséget. A képzésben legtöbbször a nyári kultúrtábor segít. Itt nem va-

gyunk időhöz kötve, téma is rengeteg akad. Kiülünk valami szép helyre és annyit rajzolunk, amennyi jólesik. Évközben nagyrészt a nyári élményeket dolgozzuk fel. Persze nem mindenki él külső témákból, nemcsak a látvány lehet ihlető, van akinek a képzelete, a belső látása erősebb.

Milyen kiállításokon szokott részt venni a szakkör és hogyan sikerülnek ezek a kiállítások?

A kiállítandó képeket zsűriztetni kell és csak azokat a képeket állíthatjuk ki, amelyeket a szakértő erre alkalmasnak tart. Az elmúlt év legsikeresebb kiállítását a XII. kerületi tanács kiállító termében rendeztük. Már a képek felvétele közben nagy volt az érdeklődés. Legközelebb a Fővárosi Művelődési Házban és a Kertészeti Egyetemen szeretnénk kiállítást rendezni.

Az eddig említettek csupán a szakkör munkájának egy részét mutatják be. E mellett a kellemes oldal mellett a szakkör tagjainak fő munkája, ami szintén szép munka, s egyben kötelező is, a plakátok festése. Juhász Judit, II. éves népgazd. szakos hallgató kéze alól kerül ki a legtöbb plakát.

Ezeket a plakátokat néhány nap elteltével a szemébe dobják. Nem rossz érzés ezze! a tudattal festeni? Nem festenél szívesebben kedved szerint képeket?

Ha van rá idő, én is szívesen rajzolok mást. Kedvenc témám az ember. Úgy érzem személyes kapcsolat alakul ki köztem és a modell között. Legjobb, ha a modell ismerős, mert a tulajdonságok ismerete élethűbbé teszi az alkotást. Alakot nem érdemes rajzolni, mert ahhoz sokat kellene gyakorolni, és a népgazd. szakon fontosabb a matek gyakorlása. De a komoly témák mellett a plakátokat is meg kell valakinek festeni. Jelenleg kevesen vagyunk a szakkörben, mert sok végzős hallgató elment és újak alig jöttek, pedig nagy szükség lenne néhány ügyes kéze.

Hasznos a plakátfestés is annyiban, hogy fejleszti az ecset kezelést. Rövid idő alatt kialakul mindenkinek a saját betűtípusa és így már gyorsan megy a festés. Bár éppen ezért, mert egy plakát nem maradandó mű, én sem töreksem a tökéletességre, ha valamelyik nem sikerül olyan jól, az sem baj. A lényeg, hogy megfeleljen a célnak, felhívja a különféle rendezvényekre a figyelmet. Itt, a szakkörben különben sem az a legfontosabb, hogy mit, hanem, hogy együtt festünk. Mikor sokan vagyunk, nagyszerű a hangulat.

Öröm volt találkozni ezzel a lelkes, művészszerető kollektívával, amely egyik kiállítási katalógus elején célját így foglalta össze: „A képzőművész kör tagjai nem hivatalos művészek, de szeretik a szöveg és esztétikai igényüknek megfelelően képezik magukat tovább... Fokról fokra juthatunk előre a mind tökéletesebb, témában is sokat mondó művek felé. Mindez a tehetség mellett idő és szorgalom kérdése csupán.”

Szénay Márta

Fügőfő

Dési Huber István: Művészeti írások

Az Esztétikai Kiskönyvtár sorozatában jelent meg Dési Huber István tanulmánykötete, Művészeti írások címmel. Utoljára 1959-ben jelent meg Dési Huber-könyv, ezért a szerző, mint teoretikus és mint publicista szinte teljesen ismeretlen. Az, hogy Derkovits mellett felszabadulás előtti szocialista képzőművészetünk kimagasló alakja, már közismert. Ebből a kötetből azonban az is kiderül, hogy Dési Huber István korának kiemelkedő képzőművészeti teoretikusa volt. Írásaiból elköllezettség, szilárd marxista meggyőződés árad.

Ami a legfeltűnőbb, az értékrendszerének, bírálatainak időállósága. Korának zeneszerzői közül Bartókot, Kodályt (pl. „Bartók Bélában nemcsak az élő európai zene, de úgy lehet az egész világ egyik legjelentősebb művészt vallhatjuk magunkénak”). XX. századi irodalmunkból Ady, Móricz, Juhász Gyula, József Attila nevét emeli ki. Festőkorársairól pedig így ír: Derkovits, Szónyi, Egry, Czöbel, Bernáth „ők jelentik a magyar festészetet”. Az idő fényesen igazolta Dési Huber ítéletét.

Önmagáról keveset ír, de a legfontosabbakat így is megtudhatjuk művészi fejlődéséről: „E sorok írója átélte a művészi fejlődés mindama változásait, amelyek elkerülhetetlenül fellépnek ott, ahol művészi lelkiismeret és világnézeti tisztesség megnyilatkozási formát keres. (...) Egy munkássorból festővé fejlődő embernek a mai társadalomban végig kell járnia a legkülönbözőbb stílusokat fejlődése során, mert iskolázottság híján csak így szívatja fel a művészet korszerű kifejezési eszközeit. Nem veheti át az előtte éltek eredményeit, mint egy fiatal polgári festő mestereitől, hanem állandó küzdelem közepén kell eljutnia hozzájuk.”

A jelentős és nagyon érdekes tanulmányok közül kettő különösen megragadta a figyelmemet. Az első — amelyben Veres Péter Mit ér az ember, ha magyar című könyvének a magyar képzőművészetről szóló fejezetére reagál — címe: Levél a magyar képzőművészethez, ami van. Veres Péter szerint ugyanis nincs (pontosabban nem volt a 30-as évek végén) igazi magyar képzőművészet, mivel a művészek nem a „teljes, eleven, reális magyar szépségeszmény” megjelenítésén, ábrázolásán fáradoztak. Dési Huber igen keményen válaszol, meglehetősen gúnyosan inti Veres Pétert: „Hagyd hát a magyar faj szépségtípusait, s hidd el, hogy egész másra van szükségünk. (...) Bánj hát óvatosabban a faji művészet fogalmaival, s használd inkább a népi-nemzeti meghatározást, hidd el, kézelebb jutsz vele az igazsághoz.” Ugyanakkor Dési Huber István meg is határozza, mit kell a képzőművészeknek tenniük: „a mi művészetünk és a mi korunk — és ez nem csak ezt a századot jelenti — a nyugtalan vívódást, a semmitől vissza nem rettenő kutatást, az élet teljességére való törekvést (épp töredékes voltunk kényszerít erre) formálja ki. Ez a mi feladatunk és nem a teljes, eleven, reális és mit tudom én, milyen szépségeszmény festegetése.”

A másik tanulmány, amelyik nagyon megragadta figyelmemet, Derkovits Gyula élete és festészetét címet viseli. A cikknek különös jelentőséget ad az a tény, hogy az első komoly, művésztörténeti igényű megírt tanulmány Derkovits Gyula életművéről (a Dési Huber tanulmányát időben megelőző kitérő Bálint György-cikkkel — úgy gondolom — inkább publicisztikai jellegűek). A tanulmány első részében Derkovitshoz fűződő személyes élményeiről ír, a második részben pedig Derkovits özevényének, Derkovitsnének életrajzát közli (ami önmagában is rendkívül érdekes). A harmadik részben elemzi Derkovits művészetét, akinek művészi törekvéseiről így ír: „Festészetét jelentős kísérlet, tudatos próbavetés, mondhatnám, az első lépés a magyar dolgozó művészet felé. O maga élete célját látta benne, és ösztönös bizottsággal használt fel hozzá mindent, amihez hozzájutott.” Festői módszereit, képeinek formai megoldásait így jellemzi: „Téralakítása teljesen a kubizmusban fogant, de annak minden doktrínéje nélkül; kerülte a nagy mélységeket (...) Szerette az átvágásokat, a sík merész tagolását, a képrészek elvont ütemezését, de az így keletkezett szerkezeteket dús valóságselekkel töltötte meg (...) Míg szerkesztésében, kompozícióban teljesen modern elveket vallott, festői eljárásban egyesítette az újat a régivel. Az arany, de különösen az ezüst lazúros felhasználásával egész újszerű színharmóniához jutott el.” S Derkovits életművét, így értékeli a küzdőtárs Dési Huber István: „A magyar művészet nagy együttesében a küzdő, szenvedő, a dolgozó emberek festője lett, akiknek életét hallatlan erővel jelentette meg képein. (...) A sors csapásai csak testét törték össze, szellemét gazdagabbá tették. Szüneteseiből, s akikkel egynek tudta magát, a kismennyizetek gyötrelmeiből, akárcsak költészetében József Attila, új dalt teremtett. Új lírát, új melódiát, melynek tisztá színterében ott él a múlt bánata, a jelen küzdelme, de a jövő reménye is.”

Egyetérthetünk Timár Árpáddal, a kötet szerkesztőjével, aki szerint Dési Huber István „nem csupán a magyar szocialista képzőművészet klasszikus korszakának — Derkovits mellett — legjelentősebb festője, hanem a kor legkiválóbb marxista képzőművészeti kritikusa és teoretikusa is.”

Dési Huber István Művészeti írások című kötete több mint kortörténeti érdekesség, művésztörténeti adalék. Könyvből a szocialista képzőművészetről, a művészetnek a társadalomhoz-történelemhez fűződő kapcsolatáról ma is érdekes, ma is érvényes gondolatokat ismerhetünk meg.

Cs. Gy.

Pálffy Judit:

Triola

Az este egy ajtónyikkanással kezdődött. Kinyílt az ajtó: behussant rajta a későszí este nedves köd — hidege, és befújta a fiút. Először a fekete sálját láttam meg. És fölötte a szőke haját. Aztán az éjjel köszöntött rám. Felnéztem, és a nyitott ajtó fekete száján, vörösben játszó fürtjeivel, belépett az éjszaka fiúja. Zöldeskék szeme ferdén villogott. Rőtbarna hajjal, mézszínű szemmel tekintett rám a hajnal. Sok-sok szeplője mesélt a nyári nap szikrázó sugarairól.

Az estében sok humor lakott. Az éjjel — a szellemé. A nappal: erő.

Kint havazott. Nagy, vidám hópelyhek ereszkedtek lefelé a magasból. Az egyik hópelyh behuppant a fekete sál fölötti nevető szájba. Gyorsan elolvadt. A lámpa az asztal fölé lógott. Fél-barátságosan világított a szürke fürtök és a fekete sál közé. Szabálytalan, csúnya arc. Ha nevet, minden mosoly ionja szabad töltéssel rohan a környezetéhez, és vidám reakciókat vált ki belőle.

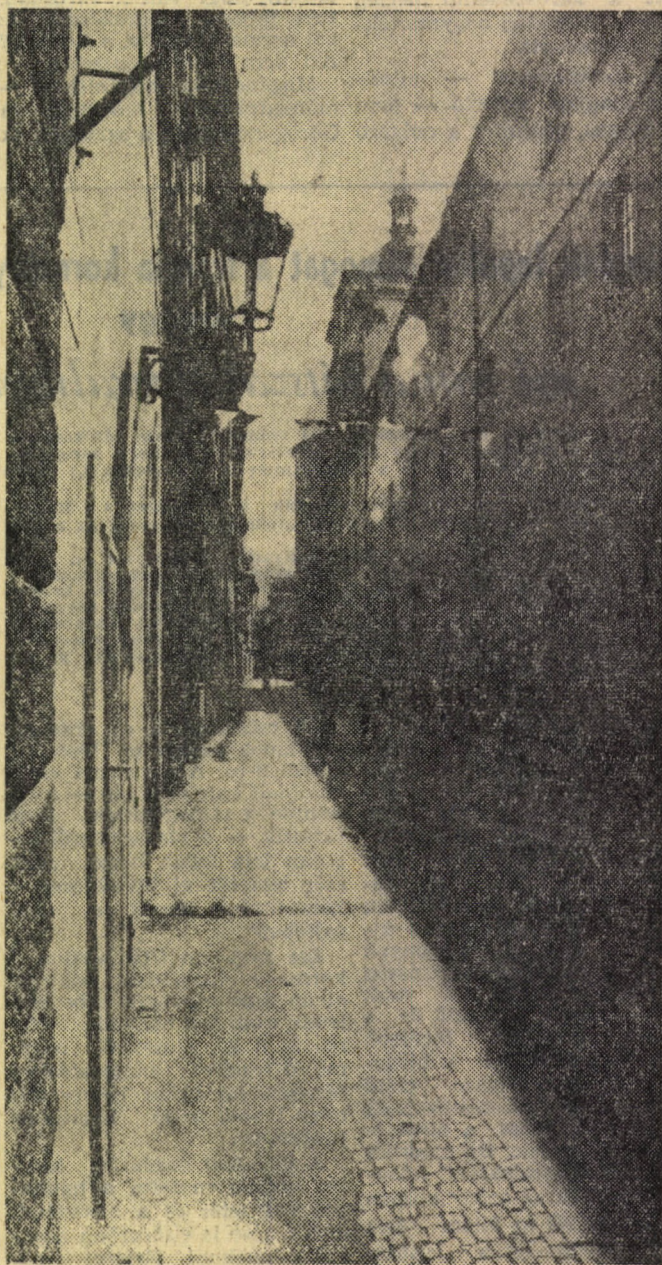
Langyos szeptemberi estevé, sok csillaggal. Felveszem a napszemüvegem, Tetszik. Nevettünk. Most is ferdén — furcsán nevetett, a duzzadt, zöldeskék szemével. Borzongató csillag — szél fújt. Átfúj rajtunk. Éjfélkor kialudtak az ivilámpák. Le kellett volna venni a napszemüveget.

Ssss... Ssss... Eszel még rákot? Hát polipot? És ha én csinálom?... Szikráztak a szeplői. És gyönyörűen játszottak izmain a napsugarak.

A kocsmá korhadt deszkaborításán lecsurgott a bor. Mindenáron vörösbort akart inni. Mert tudta — az szertartás. És akkor — ott — nem volt vörösbort. Csalódott grimasz, félős mosoly indul felém: nem mondja, de érzi, hogy ő csak a fekete sál és a szőke fürtök. Jó barátom az este.

Gyere! Gyere! Gyere! Futva, nagy roppanésekkel iramoltunk a hely felé. Atléptük a házakat, a taxisofort, a benzinkutakat és egy szép fasort. Gyere! Húvósek a szeptemberi éjszakák. És mindegyiknek duzzadt, zöldeskék szeme van.

Óvárosi hangulat

(Fotó: Eszes)

(Fotó: Burger Ferenc)

Késésért kizárás?

Azt hiszem e lap hasábjain már többen feszegették ezt a kérdést. Az én esetem a következő: kikölcsönöztem a könyvtárból két könyvet. A lejárat április 6-ára szűlt, én pedig — valóban jelentős késéssel (megmondhatlanul, felülőltlenül stb.) — április 24-én vittem vissza őket. A könyvtáros átvette könyveimet, lepecsételte, majd így szól.

— Ez pedig most nálunk marad (már az olvasójeget), majd két hét múlva jöhet érte. Legközelebb majd korábban visszahozza a könyveket.

Bátortalan ellenkezésemre, közelgő vizsgaidőszakra való hivatkozással a válasz a következő volt:

— Nem tehetek semmit, ez szabály (!) Másokkal szemben is így járunk el. Nemcsak maga bukik meg, hanem azok is, akik a maga késése miatt nem tudták kikölcsönözni ezeket a könyveket.

Az ezzel kapcsolatos véleményem (bármivel szívesen megvitatom) a következő.

1. Ez a „szabály” sehol nincs leírva, a delikvens csak ak-

kor találkozik vele, mikor már nem tehet semmit. Feltehetően én is jobban igyekeztem volna, ha tudatában vagyok a következményeknek.

2. Nem tudom elképzelni, hogy a könyvtár semmilyen más eszközt sem tud kitalálni a hozzám hasonló nemtörődöm tagok hanyagságának kivédésére (felszólítást egyébként nem kaptam).

3. Vizsgaidőszak előtt a könyvtárból való kiltatás a tanulás alapvető lehetőségétől fosztja meg. Olvasójegy híján az olvasóterembe sem járhatok. Az eljárást a vétett hibához képest nagyon súlyosnak érzem, lehet bár hatékony, de én azt hiszem, hogy inkább csak kényelmes. Azt például teljesen jogosnak tartottam volna, ha mondjuk könyvet nem kölcsönözhetek akár egy hónapig, vagy bármilyen egyéb szankciónak szívesen alávetem magam, hiszen a hibát végeredményben én követtem el, s ezért valóban büntetést érdemlek, de nem illet.

Pető Péter

A fent közölt cikket eljuttattuk igazgatójához, aki így válaszolt:

Igen!

A könyvtáros eljárásával egyetértek. Helyeselem, hogy szabály szerint járt el, s külön örülök annak, hogy — a levélró tanúsága szerint — a könyvtáros nemcsak a szabályra hivatkozott, hanem a szabályt szülő értelmes indokra is. Arra, amiről sok olvasónk elfeledkezik: nem a raktári polcnak, hanem a többi olvasónak kérjük vissza a könyveket. Valamennyi szabályunkkal s a szabálysértőkkel szemben alkalmazott szankciókkal a többség érdekét igyekszünk szolgálni. Mi ebben a kényelmes? Sokkal kényelmesebb lenne a könyvtárosnak a hibát elnéznie, s a vissza nem hozott könyvet igénylőknek egyszerűen azt mondani: nincs.

Ami a nehezített szankciót (két héti a könyvtár szolgáltatásai való kizárás) illeti: valóban súlyos, ellentmondásos. Nem szívesen alkalmazzuk. (Ab-

ban ugyan túlzást érzek, hogy „a tanulás alapvető lehetőségétől fosztja meg” az olvasót. Csak egy kényelmes, kulturált lehetőség — és átmenetileg. Nem tudunk „jobbat kitalálni”. Arra enyhén szólva fűtünk, ha nem kölcsönözhetek, hiszen az olvasóteremben úgyszólván minden megkapható. Gyorsan feledésbe merül az ilyen látszatbüntetés. Pedig az az egyetlen célunk a büntetéssel, hogy elejét vegyük a hiba ismétlődésének, ha már az első eset megesezt, előzetes figyelmeztetés ellenére. A figyelmeztetés a kölcsönzésben a kölcsönzőpult legfelsőbb helyén) több példányban olvasható.

Kérem Péte Pétert és minden hanyagságra hajlamos olvasóinkat, olvassa el — hogy nálánál kevesebbszer kelljen a „Figyelmeztetés”-ben idézett paragrafust alkalmazni.

(Dr. Gyenge Erzsébet) a könyvtár igazgatója

Vidéki, szakmai gyakorlat

MINT A II. ÉVES agrárszakos hallgatók — tanulmányaink során sokat foglalkozunk a mezőgazdaság kérdésével. Sok problémáról hallottunk már, amely a mezőgazdasági gazdálkodás során felmerül, de legtöbb esetben nem tudjuk ezeket az ismereteket konkrétizálni, gyakorlati életre átültetni. A múlt hónapban lehetőség nyílt, hogy egyhetes szakmai gyakorlat keretében tanulmányozzuk a mezőgazdasági üzemek termelését a gyakorlatban — közel kerüljünk a mindennapi élethez.

Az egyhetes szakmai gyakorlat nagyon értékes volt számunkra, amely lényeges és szükséges kiegészítője elméleti munkánknak. E gyakorlat folyamán sok olyan információt szerezünk, amely közvetlenül a termelésből fakad, s olyan szempontokkal ismerkedünk meg, melyeket csak a gyakorlat adhat.

Szakmai utunk során az ország két megyéjébe — Tolna és Bács-Kiskun megyébe látogattunk el, ahol több állami gazdaság és termelőszövetkezet munkájába nyelhetünk némi betekintést. Sok mindent láttunk és hallottunk, ezek közül részletesebben azokat a vonásokat emelem ki, amelyek jobban megragadták érdeklődésünket.

ELSŐ ÁLLOMÁSUNK Szekszárd volt, ahol a Magyar Nemzeti Bank szemszögéből kaptunk tájékoztatást Tolna megye mezőgazdasági helyzetéről. A megye mezőgazdasága jelentős, országos viszonylatban, átlagosan a 3-5. helyet foglalja el. A mezőgazdasági üzemek jól gazdálkodnak, különösen a beruházások megva-

lósításához nagy hitelösszegeket vetek fel a banktól. A hitelek kamata jelenleg 9-10 százalék, ami nem mondható alacsonynak, és ez a magas kamat a későbbiek során a hitelek csökkenésének irányában hathat.

A megye mezőgazdaságának fejlődésében jelentős szerepet játszik az 1967-ben megalakult — jelenleg 46 termelőszövetkezet tagja — Termelőszövetkezetek Területi Szövetsége. A szövetség az indirekt irányítási rendszerben segíti a termelőszövetkezetek önálló vállalat-szerű gazdálkodásának magasabb szintre emelését, kezdeményezi a legkorszerűbb módszerek alkalmazását és elősegíti a termelőszövetkezet demokratikus önkormányzati elvének működését.

A megye mezőgazdaságának szervezeti felépítését a megyei tanács mezőgazdasági és élelmezési osztályának képviselői ismertették velünk.

Tolna megye 9 állami gazdasága közül a Szekszárdi Állami Gazdaság életével ismerkedhetünk meg. Az utóbbi években több új eljárás bevezetésére kerül sor a gazdaságban. Talán legjelentősebb forradalmi változás a kukorica-termelés módjában volt: továbblépést elsősorban a zárt termelési rendszerek bevezetése jelentette. 1972. január 1-ével létrejött a Kukoricatermelési Szocialista Együttműködés (KSZE) 11 mezőgazdasági üzem, mint megrendelő és a Szekszárdi Állami Gazdaság részvételével. Az együttműködés célja a legfejlettebb agrotechnika alkalmazásával a kukorica-terméshozamok jelentős emelése, vezetésszerkezet

A Tudományos Diákkörök XII. Országos Konferenciája Közgazdaságtudományi Szekciójának ülésén, az elsősök, érdemi munkájukkal még nem vettek részt, noha már beszélhetünk az ő TDK-tevékenységükről is. Persze csak kezdő szinten, hiszen újdonságnak számítanak az elsősövek számára szervezett TDK-szakcsoportok. Hogy mégis említésre méltók, azt bizonyítja dr. Forgács Csabával az agrár tanszék TDK-felelősével folytatott beszélgetés.

— Milyen tényezőket játszottak szerepet abban, hogy már az első évfolyamosok számára is TDK-szakcsoportot hozzanak létre?

— Tanszékünk a TDK-szakcsoportot nem kifejezetten az elsősöknek szervezte. Célunk az volt, hogy a TDK-munka szervezett keretek között működjön. Ezért az első megbeszélésen működési szabályzatot hoztunk létre, amelyen az elsősök még nem is voltak jelen. Csak ezután jelentkeztek a tanszéken, hogy ők is szeretnék résztvenni a TDK munkájában. Természetesen, a TDK-ba való bekapcsolódás önkéntes, de még nagyobb örömmel vettük tudomásul, hogy már elsőben is érdeklődnek a tudományos jellegű munka iránt. Jelenleg 3 csoportunk működik, közöttük hat elsős tagunk van, akik minden bizonnyal az agrár szakot fogják választani.

— Gondolom, elsőben a TDK-munka még nem konkrétan a dolgozat megírására irányul. Melyek az alapvető célkitűzések, elképzelések az elsősök munkájával kapcsolatban?

— Az első ülésen, olyan főbb témaköröket dolgoztunk ki, amelyek a tanszék profiljához tartoznak. Ezek a következők: Erdekelttség, jövedelmesség, differenciáltság összefüggései a mezőgazdaságban, beleértve a mezőgazdaság iparosodását is, szövetkezetelmélet, szövetkezetpolitika, modellezés, programozás a mezőgazdaságban. Hangsúlyozom, hogy ezek csak témakörök, amelyek egyáltalán nem korlátok a témaválasztásban. Ettől függetlenül is, mindenki olyan témával foglalkozhat, amely leginkább érdekli. Annak ellenére, hogy mi az ala-

pozitárgyak közül javasoltuk a választást, mindegyik első tag mezőgazdasági témával szeretne foglalkozni. Nincs kizárva annak a lehetősége, hogy ez kapcsolódjék más tárgyhoz is. Erre egyébként példa is adódott az évfolyamszintű pg. versenyzőigazgat kapcsán.

A már említett témakörökön belül, egy-egy diáknak külön patronáló tanára van, akihez bármikor fordulhatnak tanácsért. Első évben valóban csak elvettve ha írunk TDK-dolgozatot, de nem is ez a célunk. A fontos az, hogy az önálló kutatómunkával megismerkedjenek, anyagismeretüket bővítsék, ami elengedhetetlen, ha komolyan akarunk TDK-dolgozatot írni. Természetesen, munkájukat tanári felügyelettel, irányítással végzik, amiről időnként számot adnak. A TDK munkája persze nem szűkül le csak az egyéni kutatásra. A közös TDK-üléseken közös programok is vannak. Tervezzük, hogy a tanszék egyik oktatója előadást fog tartani a mezőgazdaságról a XI. kongresszuson elhangzottak alapján. Az-

után szeretnénk, ha egy felsőbb éves az eddigi munkájáról, összegyűjtött anyagából tartana egy beszámoló a többieknek.

— Hogyan értékelné az elsősök eddigi munkáját? Miben jelent előnyt a hallgatóknak, hogy már első évben foglalkoznak TDK-val?

— Jelentősebb eredményekről tapasztalatokról még nem beszélhetek, hiszen csak a II. félévben indult be a kör. Tulajdonképpen, amikor a működési szabályzatot elfogadtuk, arra az elhatározásra jutottunk, hogy minden tagnak meg kell határozni a témát, amivel foglalkozni akar és ennek a vázlatát is el kell készíteni. Általában olyan témát választottak, amellyel akár négy évben keresztül is foglalkozhatnak, esetleg a szakdolgozatukat is meg tudják ebből írni, s ugyanakkor a TDK-ban is résztvesznek. Így módon, egy évvel kibővíthető az együttműködés ideje, ami jelentősen hozzájárul az önálló, kutató-tudományos munka el-

mélyítéséhez, a választott szakra való tudatos készüléshez. Ennyiben feltétlenül előnyt jelent számunkra, s a jövő félévben már lesz egy kiindulópontjuk. Pozitívan értékelem, hogy már elsőben is megmutatkozik a hallgatók ilyen irányú érdeklődése. Munkájukkal meg vagyok elégedve, a kitűzött feladatot teljesítették, a TDK-üléseken résztvettek, patronáló tanárral tartják a kapcsolatot.

— Megfelel-e az elképzelések az ilyen formában való együttműködés?

— Szeretnénk, ha a későbbiekben tanrendszerüen működhetne a csoport. Tulajdonképpen proszeminárium jellege lenne, aminek bevezetése egyébként folyamatban van. Remélem, hogy ez a kezdeményezés nem csak erre a félévre szól. A TDK nyitva áll mindenki előtt. Ha hallgatóink szívesen vállalják ezt a plusz munkát, mi is szívesen vállaljuk őket a tanszéken.

Vona Annamária

Vizsgáznak az estisek

Valami nem megy?

ben — pl. az alkalmazott berendezések egy részét ki kellett cserélni, ami pótlólagos beruházást tett szükségessé. Ennek alapján megállapíthatjuk, hogy nem mindig a legújabb eljárás, technika alkalmazása a célszerűbb, minden esetben nagy körültekintéssel kell megvizsgálni, hogy a konkrét helyzetnek mi felel meg legjobban. Valószínű a sertés-kombinát tervezése és a beruházás folyamán a gazdaság szakemberei nem mértek fel minden eshetőséget, vagy nem volt teljesen megalapozott az elhatározásuk.

A TOLNA MEGYEI TEJIPARI VÁLLALAT szekszárdi üzemében megtekintettük a különböző tejtermékek elkészítésének módját, majd ellátogattunk a sajtlelőbe. Konzultáció keretében — mely sajtókóstolóval volt egybekötve — az élelmiszeripari vállalatok jövedelemszabályozásának problémáival ismerkedtünk meg.

Hazánkban jelenleg folyamatban levő termelőszövetkezeti egyesületek Tolna megye területén is megmutatkoznak. Az általunk meglátogatott Bártáskai MGT SZ 1971-ben egyesült, másik mezőgazdasági üzemmell. Az egyesülés utáni fejlődést jelzi a korszerű szemtermény-szárító és ehhez kapcsolódó transzittároló. A termény a szárítóból a raktárba emberi kéz érintése nélkül jut el. A létesítmény nemcsak a szövetkezetnek hasznos, az áruforgalom lebonyolításában, hanem a népgazdaságnak is, mert a teljes gépesítés lehetővé teszi a gyors ki- és bearakodást, és ezáltal a vasúti tehervagonok várakozási idejének csökkentését.

A szövetkezet gépparkja elég nagy, de a gépek kihasználása nem kielégítő. A gépkarbantartás biztosítása fel-

szertel műhelyekben folyik. Ezen a területen több hiányságot is észleltünk. Például nem tartjuk helyesnek, hogy a gépeket kint tárolják a szabadban, kitéve az időjárás viszontagságainak. Nem kímélik a drága import gépeket sem. — John Deere traktorokat. Hiba volt, hogy a villanyvezetéket nem szigetelték megfelelően, szabadon hevert a padlón.

KIRÁNDULÁSUNK UTOLSÓ ÁLLOMÁSA Bács-Kiskun megyében, a Kiskunhalasi Állami Gazdaság volt. A gazdaság sok részterületen alkalmaz korszerű eljárást, ami meghozza az eredményt. Talán ezzel is magyarázható, hogy jelenleg ez a mezőgazdasági üzem „A” kategóriájú vállalat, de hamarosan eléri a „kiemelt” vállalat címet.

A gazdaság vezetőitől megtudtuk, hogy a szarvasmarhatépl megvalósítása nem igényelt nagy befektetést. Egyedül az 500 nagyságú legelőterület biztosítása okozott nagyobb gondot.

ÖSSZEHASONLÍTÁST TEHETUNK a Szekszárdi Állami Gazdaság és a Kiskunhalasi Állami Gazdaság által az állattenyésztés területén alkalmazott új eljárás eredményességében. Mint már említettem, a Szekszárdi Állami Gazdaság sertésprogramja veszteséges volt, ezzel szemben a Kiskunhalasi Állami Gazdaság szarvasmarha-programja nyereséges. Feltehetnénk a kérdést: Hogyan és hol kell keresni az optimális megoldást? Az jövedelmező gazdálkodás irányába a megfontolt beruházás reális megvalósítás, jól szervezett munkára mutat. A Kiskunhalasi Állami Gazdaságban ezek a feltételek adottak, ebben szerepet játszik az is, hogy a

gazdaságban magas a szakképzett munkaerő aránya — 120 felsőoktatási intézményben végzett alkalmazottja van, ebből 8 közgazdász, akik pár éve még ugyanazokban a padokban ültek az egyetemünkön, amelyeket most mi foglalkozunk el.

Kiskunhalasi Állami Gazdaság mezőgazdasági termelésének fő profilja a szőlőtermelés és -feldolgozás. A szőlőtermelés egyik kerületében megtekintettük a borkombinatot. Itt a szőlő- és bortermelés modern keretek között folyik. A szőlő szedése nagyrészt szedőkomбайnal történik, feldolgozása teljesen gépesített; borkészítés, erjesztés, tartósítás korszerű, új technológiák alapján történik. A jó minőségű, kellemes zamató borokat egy konzultációval egybekötött borkóstoló során volt lehetőségnünk megkóstolni.

Osszefoglalva a szakmai gyakorlat tapasztalatait megállapíthatjuk, hogy sok újat nyújtott számunkra. Bárholva mentünk, mindenütt nagyon kedvesen fogadtak bennünket, és biztosítottak afelel, hogy ha kedvünk támad egyenleg vagy csoportosan mezőgazdasági üzem megtekintésére, ők szívesen látnak.

Egyedüli negatívumként az említhető meg, hogy nem kaptuk meg az egyetemi buszt, és így sajnos nagyon sok időnk elment az utazással, amely némileg rontotta a jó hangulatunkat.

Ezúton szeretnénk köszönetet mondani az agrár tanszéknek, hogy biztosították II. éves hallgatóik részére az egyetemes szakmai gyakorlatot és a jövőben is szívesen fogadjuk az ilyen kezdeményezést.

Bellér Katalin II. évf./agrár

Uzsonna

(Fotó: Eszes)

Hidegösszeroppanás

A lmai Bence egy diófából készült asztalnál ült. Ott azonban nem olyan fából faragták, mint az asztalt. Az asztalon ugyanakkor egy könyv feküdt. Nagyot ásított, álmoskönyv volt. Tudnunk kell még, hogy hősünk gráva volt. Ezért felégett a plafonra, s azt látta, hogy málna a vakolat, de nem tud. Körülnézett maga körül. Az ablakon vasfüggöny, a rádióban vas-taps. Munkához akart látni, de rövidlátó volt.

Ekkor álmodozásait egy koppanás szakította félbe. Leesett az első hó, gondolta. Csak nem ütötte meg magát? Újabb hangokat hallott. Ló nyerített, macska nyávogott, kutya hideg volt. Megborzongott. Hidegösszeroppanást kaptam, gondolta.

Vette a puskáját és indult hatást vadászni. A lépcsőházaiban összefutott a portással. Kapott tőle egy hódicekkel. Kiugrott a bokája az ablakon. Sok mindent el akart még ma intézni. Ezért is hozta a puskáját. Bement a boltba. Hegyező nincs? — kérdezte az eladót. Az csak a fülét hegyezte, süket volt. Bence leemelte anyjától örökölt puskáját válláról és elsütyött egy rossz viccet.

Az utcán szabálytalanul ment át, s a rendőr a sípcsontjába fújt. Elkezdett szőr-szálhasogatni a dereka. Egy énekes barátjára gondolt. Tegnap este operatort szűrt a szívébe. Csak érek már haza, — gondolta. Gyerekkora jutott eszébe. Azok a szürettek... A meggyet feleletes kosárba, öt pedig ránkaszédtek. Mindig nehezen oldódó gyerek volt.

ne gyere hozzám
sem este
se reggel
semmilyen
sereggel

F. P.

KÖZGAZDASZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Megjelenik kéthetenként a tanulmányi időszak alatt
Felölőszerkesztő:
FARKASINSZKY TIBORNE
Szerkesztőség: Budapest IX., DIMITROV TÉR 3.
Telefon: 257-207
Kiadó: Hírlapkiadó Vállalat
Budapest VIII., Blaha L. tér 3.
Felölős kiadó: Csollány Ferenc
Készült a Szikra Lapnyomdában

HUMORZSÁK

Szüreti beszélgetés

Falurádió, Falupest. Músortunk keretében, szobából kiküldött munkatársunk riportját hallják, aki a szüretelő egyetemisták táborát kereste fel, s rövid keresés után meg is találta. A megtalálás első örömteli percei után Vég Béla bácsival, az Új Barázda Tsz egyik alapító tagjával beszélget.

Riporter:

Béla bátyám, úgy hallottam, maga már az első barázdák között is itt volt.

Vég:

Igy a!

R:

Régebben, persze más volt az életük, nem-e?

V:

Mi az hogy!

R:

És most megint más!

V:

Igy a!

R:

Azt beszélék a dülön, hogy maga is napszámos volt, most pedig éjjeliőr a Tsz-ben.

V:

Igy igaz.

R:

Akkor beszéljünk talán arról a segítségről, amit az egyetemisták munkája jelentett maguknak. Hogy is volt az?

V:

Úgy, ahogy mingyár mondja...

R:

Béla bácsi, egy kicsit bővebben...

V:

Úgy, ahogy mingyár mondja a riportert elvtárs, mert fel van neki írva egy papírra.

R:

Szóval gyűttek az egyetemisták.

V:

Gyűttek.

R:

Nagy lelkesedéssel.

V:

Busszal.

R:

Rá a fődre!

V:

Rá!

R:

Tele tenziakarással.

V:

Á, az egy nál se volt. Bicikákkal meg puttonnyal gyűttek.

R:

Jövőre megint gyűnnek!

V:

Minek a! Nem terem az már kérem többet!

R:

Szóval mindent betakarítottak a fiatalok.

V:

Még a szőlőkarókat is elvitték. A lőszert pedig lapáttal hordták el. Én nem bánom, lősz, ami lősz... de azért a lősz maradhatott volna...

R:

De azért maguknak is maradt munka, ugye?

V:

Naná, hogy maradt. Tizenhat Zetor pálinkás, meg borosüveget takarítottunk be. Holdenként, naponta. Volt vele munka, de megérté. A vegyesboltban visszaváltottuk, s ebből fizettünk a fagoknak nyereséget.

R:

Gondolom bátyám, maguk is segítettek a fiatalokat?

V:

Hát, ecsém, erről a bátyám többet tudna mondani.

R:

Magának van bátyja?

V:

Miért, magának van?

R:

Nekem nincs, de...

V:

Akkor meg mért mondja azt, hogy bátyám?

R:

A riporterskólában így tanították. Hogy falun ez a megszólítás dukál, hogy bátyám.

V:

Akkor maga nem olvasta Lenin könyveit az Albatrosz sorozatban, ahol a falu és a város közti különbség eltűnéséről beszél.

R:

Hagyjuk ezt most Béla bácsi. Azt beszélék itt a Kapavágáson, hogy az Önök jótanácsaival sokat nyertek a fiúk.

V:

Hát azt meghiszem, az egyik, akinek én kibiceltem, egyik nap majdnem egy százaszt nyert az utóban...

R:

Egyik este... ugye... ezt akartam mondani... hiszen nappal keményen dolgoztak.

V:

No, persze. Olyan keményen dolgoztak, hogy teljes en ellágyultunk, ahogy néztük őket az asszonnyal. Csak úgy megsziról, nem akartunk mi ott zavarni, kérem. Tetszik tudni, hogy van ez, tanult emberek, mit csináltam volna én a szőlőben a négy falkolámmal?

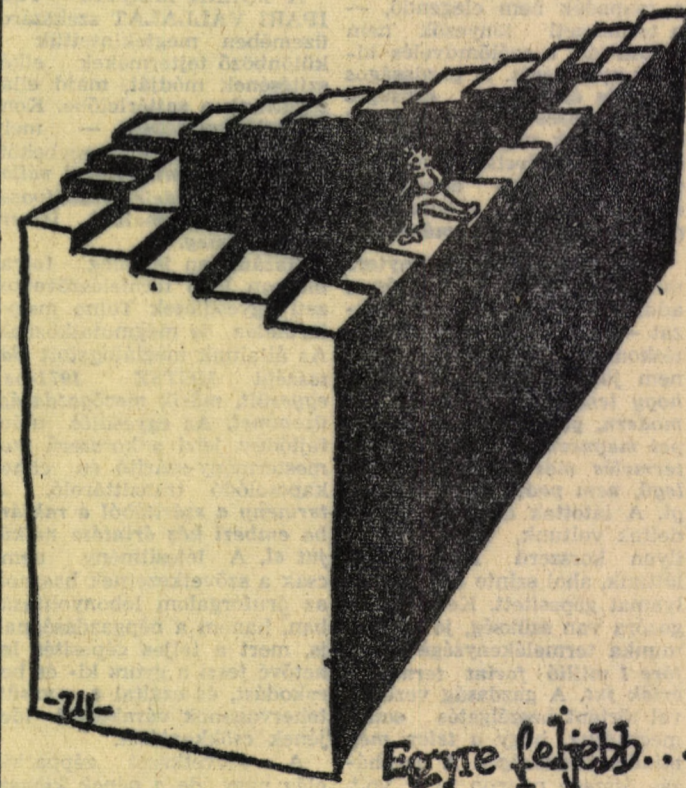
R:

Ósz mondja csak Béla bátyám, kaptak valamit ezek a gyerekek a segítségért?

V:

Hogyne, kérem. Ki ezt, ki azt. Volt, aki torokgyulladás, volt aki reumát, mert esett ám az eső vesztül. Hú, de sajnáltuk a szegény gyerekeket az asszonnyal. Mondtam is neki, amikor kineztünk az ablakon, hogy te, ilyen még akkor sem volt, amikor én még napszámba jártam.

Földes Péter

Egyre fejebb...

Új kísérlet a NEBU

Ezekben a napokban nagyon sok oktatói intézményben csendülnek fel a Gaudeamus igitur hangjai és a diákok ünneplés vagy tréfás ballagással búcsút vesznek az alma materből. Az egyetemeken különösen nagy hagyomány van ezeknek a búcsúknak, mert a diákélet végleges befejezését jelképezik.

Első ízben rendezték meg a negyedéves búcsúztatót, a NEBU-t, mely befejezésésként az utolsó vizsgák előtt utoljára felvillantotta a diákélet örömeit.

Régi hagyományokat

ellevenfettek fel, amikor korhű jelmezekbe felöltözött diákvizsgálókkal az élen humoros esteken, rongyos gúnyákba öltözött mulató diáknép.

Május 2-án, a pénteki bulival kezdődött a program, de nem akárhogyan. A szigorú rendelkezés eredményeképp csupa rongyokba öltözött, mutálni vágyó közgázós özönlötte el a pinceklubot. Fél kilenckor feleseltek a „Gaudeamus” hangjai és az isteni fényben tündöklő Firmák bevonultak — hat lepedőbe öltözött lány kíséretében, akik gyertyával világították az utat — hogy megnyissák a negyedéves búcsúztatót. A hoppmester ünneplő szavai után a Coetus idézte vissza a régi elődök emlékét, majd a Phraesses köszöntötte az egygyűlteket. („Egyetem polgárai! Véreim, szesztestvéreim!...) Ismertette a legfőbb látványosságokat és megköszönte a Söripari Vállalatnak, valamint az ÁFÉSZ-nek, hogy négy évig segítettek a jó közgázói élet kialakításában. A pislákoló gyertyák fényébe ezután Nótafa lépett, aki figyelmeztette a nagyérdemű közönséget, hogy ha a műsor után netán valaki a levélbombszékhez készül, azokat inkább a tanulmányi osztály címére küldje, ugyanis „a program nagy részét alkoholos állapotban írtuk és ezekről a felelősséget nem vállalhatjuk. Ennek szellemében nyitjuk meg a mulatságot”. De mivel még elkezdődött volna a silány világi örömtök élvezete, a hoppmester harmat koppanatot és kihirdette

a magas Praesidium rendelkezéseit

„Miserint: a lányok kövételére engedélyezzük a boszorkány-szombat megtartását. A fiúkat ennek fejében két napra feloldjuk a férfiúi önmegtartóztatás alól.

Engedélyezzük az alábbi közönséssé formákat: szervusz, hello, valamint vizsgaidőszakban: te brigantói, anyaszomorított, oktatók gyöngye, a cica és a pipi formákat. Jó tanulóknak kötelező a jó napot kívánok, alázatos tiszteletem, tanár úr, és a csókolom a kezded-lábad formák...” és így tovább.

A rendelkezések kihirdetése után a kibővült Los Primitivos lépett a pódiumra, hogy bemutassa új szerzeményeit, majd elkezdődött a gyönyörök élvezete. 10 órakor kinyitott a fogadóiroda, és megrendezésre került az első magyar csigaderby, ahol Puczás, a teljesen esélytelen favorit győzött egy orrhosszal. A speciális sörivóbajnokságot jó magyar szokás szerint ezúttal is egy külföldi kollégánk nyerte. Éjjel körül a táncos lábú legények és lányok versenyében kellett a szomszéd párok légkömbjeit eldurrintani, majd a legjobb lábút guszálták ki a népes mezőnyből. A rongyos választáson ezúttal is külön díjakat kellett kiadni, igaz, most volt miből válogatnia a zsűrinek. Két órakor felszálló kornyikálás jelezte, hogy magas nyomású (lég-) tömegek húznak a kijárat felé.

Másnap este már csak a végzős kollégisták foglaltak helyet a megterített asztaloknál, amikor a Praesidium és a hat lány bevonult az egyetemi éveket jelképező koporsóval. A Phraesses engedélyt

adott a műsor folytatására és a hoppmester bejelentette az első látványosságot: a kollégium legszebb lánya címéért hat hölgy kívánja összemérni az erejét. A szépségeket felvonulása után a közönség kezdetoltoni és a szavazás után hamarosan kiderült, hogy Horváth Kati lett a

NEBU első királynője

Az ő erényövének kulcsáért kezdte meg vetélkedését az öt nemes lovag, aki a fiúemlékek képviseletében kívánt közeledni a hölgy szívéhez. Közben Hugó mester szaporán nyitogatta a sörös- és boroshordók csapját, így a hangulat kezdett átmelegedni. 10 óra körül léptek a színpadra „nyam-nyam óh-popo girl-ök”, hogy divatbemutatóval kápráztassák el a nagyérdeműt. Egyetlen szépségfoltja volt csupán a gálás parádénak. Némelyik modell több napos sörtéket viselt az orra alatt, sőt a lábakon is volt egy kis szőr, de a közönség már mindent rózsaszínben látott. Ebben a légkörben kezdte el a műsorát a kollégiumi kabaré társulata, hogy a temetésre kelően felkészítse a résztvevőket.

Mottó: Aki tréfál, mulatságos, aki megsértődik, nevetséges.

A szokásos újravi fogadást rektorunk ez évben is elvesszette. Az ünneplés akkus után nyilatkozott a „Közzgazdi” című lapnak a készülő új egyetemi reformról. „Ezután harapok is” — jelentette ki, majd elvonult a Rectori Hivatal nevezetű második emeleti (elzárt) osztályra.

Fürdés közben tejbe-vaiba fulladt két agrárszakos hallgató.

Az idei legutolsó honvédelmi előadást Gábor Áron tartotta. Az idős mester a szünetben a hallgatók kérésére bemutatta rézagyujtát.

Az egyetem kapcsolatokat kíván létrehozni az Országos Madártani Intézettel, hogy égető előadó-problémák megoldására folyamatos szajkó- és papagájellátásban részesüljön...

Éjjelkor nagy tömegek kísérték utolsó útjára a négy évet élt Egyetemi Eveket, hogy örök nyugalomra helyezték a kollégium alagorában lévő pincék egyikében. „Ki itt lépész... belelépsz — mondta elcsukló hangon a búcsúzó —, az életbe, a nagybetűs Életbe, ahonnan nincs többé visszaút. Visszaadtad lelked a Rectori Hivatalnak. Emlékeznünk rád, emléked örökké élni fog. Koporsód horitsák el az emlékezés virágai. Elővirágot a fejfához, művirágot a lábhoz kéretik. Pihenj, rá lehet gyújtani.”

A gyászbeszéd után vidáman, megszomjazva özőnlőtt visszafelé a tömeg, hogy időben részt vehessen az utolsó látványosságon

Az árverésen

Értékes, de használhatatlan holmikból rendezett Szombat-helyi Franci jól sikerült, szellemes aukciót a fergetegesen licitálóknak. Kalapács alá került például egy darab kő a Kínai Nagytalból, WC-kagyló üllökéje, pizsama alsó, rossz című szerelmi koeficiensét növelő folyadék, s még vagy negyven használhatatlan holmi. Az utolsó felvonás természetesen a nótaverseny volt. A Nótafa irányításával hajnalig tusa-kodtak a résztvevők, amikor is rekedtség miatt el kellett napolni a versenyt.

Naptányes hajnalon fejeztek be a NEBU ünnepségeit, hogy hétfőn viharfelhős szigorlatokra ébredjenek a résztvevők. Mégsem panaszkodott senki, hogy nem tudott tanulni ezen a hétvégén. Jó volt érezni ez alatt a két nap alatt, hogy mégiscsak összefűz bennünket sok közös dolgot, emlék, és ebből a maga részét mindenki magával viszi. Ennél már csak az a kijelentés volt biztatóbb, melyet a megfigyelő harmadévesek tettek: „jövőre folytatás következik”.

S. J.